

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NEMČIJA POKAZALA PRAVI OBRAZ

Z odklonitvijo sodelovanja na konferenci velesil je Nemčija razgalila svoje namene in odprla oči tudi angleški, dosedaj Nemčiji naklonjeni javnosti

Pariz, 15. oktobra. Snoch ob 11. se je ministrski predsednik Herriot vrnil iz Londona. Na kolodvoru so ga pričakovali višji uradniki zunanjega ministrstva in angleški poslanik Tyrell. Herriot bo danes popoldne na seji ministrskega sveta poročal o poteku in uspehu svojih razgovorov z Macdonaldom v Londonu.

Pariški tisk objavlja danes obširna poročila in komentarje o londonskih razgovorih in izraža zadovoljstvo nad doseženim sporazumom poudarjajoč, da so sedaj odstranjene vse glavne ovire za uspešno nadaljevanje razorožitvene konference in da je odvisno le od Nemčije, ali hoče lojalno sodelovati ali pa vztrajati nadalje pri svojem nemonirljivem stališču. Odklonitev sodelovanja na nameravani konferenci štirih velesil s strani Nemčije je izzvala v pariških krogih veliko presenečenje, da ji jim je bilo stališče in politika nemške vlade dobro znana. Herriot pa je kljub temu upal, da bo Nemčija, videč dobro voljo na strani Francije in Anglije, vendarle uvidela pogoje svoje politike in prišla na neobvezne razgovore, ki se bodo vršili ob priliki nameravane konference velesil v Ženevi. Herriot je bil sprva proti tej konferenci, ker je vedel, da se Nemčija izogiba vsakemu poskusu za dosego sporazuma, vendar pa se je uklonil želji Macdonalda in pristal tudi na ta, brzokone poslednji poskus sprave z Nemčijo. Nemčija pa je ponovno odbila ponujeno roko in bo morala po mnenju pariškega tiska v bodoče računati s tem, da bo imela proti svojim oboroževalnim in izzvalnim akcijam ne samo Francijo, marveč vse ono Evropo, ki ji je res do razorožitve in do ohranitve miru.

Herriot se je danes dopoldne sestel s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, s katerim je obširno razpravljalo o razorožitvenem problemu.

Odmev nemškega izzivanja v Angliji

London, 15. okt. Londonski tisk razmotriva o razgovorih med Herriotom in Macdonaldom pod vtisom nemške odklonitve. Vsi listi brez izjeme priznavajo, da je imel Herriot prav, ko je opozarjal na nevarnost, ki se skriva za nemško zahtevo po »enakopravnosti«, ker je Nemčija sedaj ponovno dokazala, da ji ni do stvarne razorožitve, marveč, da hoče doseči mimo vseh mednarodnih pogodb militaristično nadmoč v Evropi, da bi mogla zopet podjarmiti zlasti Srednjo Evropo in graditi svoj most proti Jadranu in proti vzhodu. Postopanje Nemčije smatrajo ne samo za nesposobnost, marveč za izzivalno in pozivajo vlado, naj to upošteva.

»Morningpost« misli, da je pod takimi okoliščinami konferenca velesil v Ženevi docela nepotrebna, ker so si velesile razen Nemčije itak edine v tem, kar je treba sedaj storiti. Nemčija s svojim postopanjem sili, da se vrne Evropa k stari diplomatski metodi, da se na ta način zavaruje pred vsakim še tako rafinirano pripravljenim presenečenjem s strani Nemčije.

»Daily Mail« označuje francosko stališče za edino pravilno in podčrtava dobro voljo, ki jo je znova pokazala Francija s tem, da je pristala na konferenco velesil v Ženevi, hoteč na ta način nuditi Nemčiji novo priliko, da se sporazume z ostalimi velesilami v vseh sporih vprašanih in tako omogoči enostaven in uspešen zaključek razorožitvene konference. Bilo bi docela napačno, podariti list, če bi se dale velesile zaradi stališča, ki ga zavzema Nemčija, ovirati v nadaljnji razorožitveni akciji in naj se zgodi karkoli, velesile imajo še vedno dovolj moči, da bodo tudi Nemčijo prisilile k spoštovanju mednarodnih pogodb.

»Daily Herald« misli, da je bila največja pogrška storjena takrat, ko je bila razorožitvena konferenca prekinjena. Ako bi se bila konferenca nadaljevala, bi si Nemčija najbrž premislila zapustiti konferenco in situacija bi bila danes precej drugačna. Ne glede na to pa je treba računati z dejanskim položajem in pospešiti delo razorožitvene konference, da se na ta način še bolj razgalijo zahrbtnost Nemčije pred vsem svetom.

Nemčija hoče uresničiti svoje načrte

Berlin, 15. oktobra. Nemška vlada je imela snoch dolgo sejo, na kateri je razpravljala o aktualnih zunanjepolitičnih problemih, v prvi vrsti seveda o razorožitvi. Zunanji minister Neurath je pri tej priliki poročal o povabilu na konferenco velesil v Ženevi. Vlada je odobrila njegovo stališče, da odkloni Nemčija vsako sodelovanje na tej konferenci, pa naj si se vrši v Ženevi ali Lausanni. Sklenjeno je bilo, da bo nemška vlada slej ko prej vztrajala na tem, da zahteva popolno priznanje enakopravnosti v cilju, da se more docela neovirano in nekontrolirano oboroževati. V vladnih krogih sedaj prav nič več ne prikrivajo, da pri vseh stvari ne gre samo za načelo »enakopravnosti«, marveč da hočejo z obnovo nemškega militarizma dati večjega poudarka svoji zunanji politiki, ki stremi za obnovo monarhije s povratkom Hohenzollerncev in za obnovo nemške nadmoči v Evropi.

Nacionalistični krogi navdušeno odobravajo to politiko Papenove vlade in hujkajo proti Franciji, toda v zmernejši zlasti pa gospodarskih krogih, se pojavljajo vedno večji pomisleki

proti oportunisti take politike, ker se boje, da bo Nemčija še bolj izolirana, kakor je že sedaj. Tudi v socialno-demokratskih krogih opozarjajo na katastrofalne posledice, ki jih mora neizogibno roditi junkersko-militaristično usmerjena zunanja politika Papenove vlade, ki se prav nič več ne razlikuje od politike leta 1913/14, ki je dovela do svetovne vojne.

Tudi Avstrija pristavila svoj lonček

Dunaj, 15. oktobra. Dogodki zadnjih dni dokazujejo, da hoče tudi Avstrija posnemati Nemčijo. Avstrijska vlada je naročila svojemu poslaniku v Ženevi dr. Pflüglu, naj sondira teren pri vseh državah, ki so podpisale saintgermainsko mirovno pogodbo v svrhu nove oborožitve Avstrije. V skladu z nemško zahtevo je postavila tudi avstrijska vlada zahtevo po priznanju »enakopravnosti«. Vsa politika avstrijske vlade je sedaj usmerjena na to, da podpre nemško stališče in da obenem doseže enake pravice za Avstrijo. V vojnem ministruvstvu že izdelujejo podrobne načrte za zopetno uvedbo obvezne rekrutacije in obnove militarizma v Avstriji.

Dokazi o tajnem oboroževanju Nemčije

Francoski delegat Massigli opozarja na vojaški značaj nemške politike, ki predstavlja stalni vojaški kader

Ženeva, 15. oktobra. AA. V odboru za vojaške efektivne razorožitvene konference je včeraj govoril francoski delegat Massigli o tajnem oboroževanju Nemčije, zlasti o vojaškem značaju nemške policije.

Govornik je v uvodu naglasil, da je njegovo poročilo samo pregled v okviru splošnega proučevanja policijskih ustanov vseh držav in da nikakor nima namena obtoževati Nemčije za njene odstopnosti iz Ženeve. Razen tega temelji njegova izjava izključno samo na nemških podatkih.

Massigli je podčrtal, da ima nemška policija bolj kakor katerakoli druga značaj vojaške organizacije, in to bo treba upoštevati pri določevanju višine vojaških efektiv. Policija v Nemčiji je

leta 1920 zaradi notranjih nemirov narasla od 80.000 mož na 150.000, kar je v nasprotju z določili versajske mirovne pogodbe. Od takrat se je nemška policija temeljito izpremenila: službo joče moštvo je nastanjeno v vojašnicah, razdeljeno je v čete in opremljeno z vsem tistim orožjem in drugo opremo, kakor jo ima sicer le vojaštvo. Zato predstavlja danes nemška policija pravo vojaštvo. Manevri policijskih oddelkov, taktične vaje podeželske policije, bojna pripravljenost policije sploh, oboroženje s strojnimi in oprema s plinskimi maskami — vse to zadostno dokazuje vojaški značaj nemške policije, ki se zato ne sme šteti med neznizljive postavke vojaških efektiv.

Podaljšanje zakona o zaščiti kmetov

Na današnji seji Narodne skupščine je kmetijski minister predložil zakon o podaljšanju zaštite kmetov

Beograd, 15. oktobra. Po daljšem odmoru se je danes zopet sestala Narodna skupščina, da nadaljuje svoje delo. Na dnevnem redu so aktualni problemi, ki nujno zahtevajo rešitve. Zasaditve vlada za zasedanje Narodne skupščine in se nanaša v vseh krogih veliko zanimanje, kar se je videlo tudi na današnji seji Narodne skupščine. Vse galenije so bile nabito polne, a tudi narodni poslanci so bile udeležili seje skoro polnoštevilno.

Seja je predsedoval dr. Kosta Kumanudi, ki je ob 10.30 otvoril sejo in uvodoma naznanil, da sta v dobi parlamentarnih politične umirila narodna poslanka dr. Mića Andrić in dr. Todor Jeremić. V daljšem govoru je predsednik orisal njuno zaslužno delo. Narodna skupščina je poslušala njegov govor stoje in zaključila v počastitev umirlih poslancev trikratni slava.

Predsednik je v svojem nadaljnjem poročilu omenil, da je senat brez izpremembe odobril zakon o obmejnih četah, zakon o kovanju srebrnega denarja, zakon o davku na poslovni promet in zakon o državnih trošarin. Nadalje je predsednik poročal, da so posamezni ministri predložili več zakonskih načrtov, ki se nanašajo na razne mednarodne konvencije in gospodarske dogovore. Med predloženimi zakoni je najvažnejši zakon o podaljšanju zakona o zaščiti kmetov z dne 19. aprila 1932, katerega veljavnost poteče 20. oktobra. Za ta zakon zahteva vlada nujnost.

Narodni poslanec Todor Lazarević je v zvezi s tem zakonom, predložil načrt zakona o zaščiti podeželskih trgovcev in obrtnikov, ki imajo v pretežni večini posla s kmetijskimi strankami.

V daljšem govoru je kmetijski minister g. Juraj Demetrović obrazložil nujnost zakona o podaljšanju zaštite kmetov. Poudaril je, da poteče sedaj veljavni zakon o zaščiti kmetov 20. oktobra. Do takrat ni moglo izdelati novega zakona, ker se z 20.

oktobrom prične novo zasedanje Narodne skupščine. Vlada nikakor ne misli, da bi se sedanjí zakon o zaščiti kmetov definitivno uveljavil, marveč se podaljša samo dotlej, da bosta Narodna skupščina in senat sprejela novi zakon. Minister priznava, da ima sedanjí zakon o zaščiti kmetov mnoge nedostatk in da ga bo treba znatno izpremeniti. Toda gospodarske prilike so take, da je zaščita kmetov absolutno potrebna. (Dolgo trajno pritrdjevanje). Vlada bo v novem zasedanju predložila novi zakon o zaščiti kmetov in upa, da bosta skupščina in senat pripomogla, da se ta problem reši tako, kakor je v interesu vse države in vsega naroda.

Narodna skupščina je izvajanja ministra Demetrovića vzela z odobravanjem na znanje in odobrila nujnost tega zakonskega načrta.

Sedilo je čitanje raznih interpelacij. Med drugimi je narodni poslanec dr. Milan Metikoš vložil interpelacijo, v kateri zahteva od finančnega ministra, naj se otroci državnih uradnikov, ki nimajo nobenih drugih dohodkov razen svoje plače, oproste plačevanja šolnine.

Po raznih drugih čestitlihih predsedstva je kmetijski minister g. Demetrović odgovorjal na vprašanje narodnega poslanca Branka Avramovića o tem, ali mu je znano, da zahtevajo nekatere banke kljub zakonu o zaščiti kmetov še vedno po 14 do 20 odstotkov obresti za posojila, dočim plačujejo za hranilne vloge samo 4 do 5 odstotkov, ali pa sploh nič ali pa ponujajo vlagatelju 50 odstotno pravnomo. Minister je v svojem govoru naglasil, da mu je to znano iz raznih pritožb, glede katerih se že vrše preiskave. Poudaril je, da je to očitno izigravanje zakona, da pa sedaj veljavni zakon o zaščiti kmetov za to nima nikakih sankcij. Ta izkušnja pa bo dobro služila pri sestavi novega zakona.

Ljubljana pred veliko manifestacijo

Kako bomo proslavili 20-letnico balkanske vojne

Ljubljana, 15. oktobra.

Stopamo v teden, ki bo poln mogočnih spominov na balkansko vojno, nad dogodke pred dvajsetimi leti, ko smo z vsem navdušenjem spremljali zmagoviti pohod bratov Grkov, Črnogorcev in Bolgarov. Nezadržno napredovanje srbske armade, ki liki plaz ruši sovražnika, je bilo kronano z veličastno zmago na visokih poljanah pri Kumanovem. Kumanovo! Po vsem svetu je odjeknilo to ime, za vse večne čase se je vpisalo v srca jugoslovenskih pokolenj. Kumanovska zmaga je bila ne le ena najlepših v balkanski zgodovini, temveč po svojem moralnem učinku tudi ena najznamenitejših, kar jih pozna svetovna vojna. Z njo je tako rekoč bila že odločena balkanska vojna, z njo so se odprla vrata v takrat komaj še prav sluten in vendar tako željno pričakovano bodočnost.

Ljubljana bo proslavila dvajsetletnico kumanovske bitke in s tem vse balkanske vojne prihodnjo soboto zvečer. Prireditveni odbor se je sinoči poslednjič sestel k posvetu; poleg predstavnikov vseh nacionalnih združenj se je povabilo odzval tudi

komandant mesta in predsednik oblastnega odbora strelskih družin g. general Dragomir Popović. Predsednik odbora g. narodni poslanec Rasto Pustoslemšek je opisal priprave za proslavo, nakar je g. general Popović podčrtal pomen takih spominskih proslav za nacionalno vzgojo naroda. Odbor se je odločil, da priredi prihodnjo soboto zvečer grandiozno povorko po vseh glavnih ljubljanskih ulicah. Zbirališče bo ob pol 18. pred Mestnim domom, nakar bo sprevod krenil po Kopitarjevi ulici in Resljevi cesti, mimo glavnega kolodvora, nato dalje v širokem loku, da bo preko Loisove ceste in Starega trga prispel na Mestni trg. V sprevodu bodo korakale najmanj tri godbe. Pred magistratom bodo izpregovorili odlični predstavniki, zapeli bodo združeni pevski zbori. Prvotni mnen, da bi se a to v nedeljo vršila akademija na Taboru, je odbor opustil. Saj bo Ljubljana ob veličastnem sprevodu dala duška svojemu nacionalnemu čustvovanju in se bodo spomini na balkansko vojno strnili kakor plamen.

Živahna gradbena sezona

Na periferiji grade več vil, v mestu pa pravoslavno cerkev in delavski dom

Ljubljana, 14. oktobra.

Gradbena sezona je v Ljubljani prav živahna. Zlasti mnogo se gradi na periferiji, kjer bo polagoma zrastle nove moderne mesto iz samih vil sredi zelenih vrtov. V bežigraskem okraju rasto vile ko gobe po dežju. Samo ob Pleteršnikovi ulici grade tri nove vile, ena bo kmalu gotova, dočim se pri dveh že približujejo strehi. Tudi ob Celovski cesti grade pridno, cena parcelam je tam poskočila, kar je vpliv travmatske proge.

V mestu bi bilo omeniti dve večji gradnji. Delo na pravoslavni cerkvi v Trubarjevem parku dobro napreduje in se že vidijo posamezni obrisi. Stalno dela 60 zidarjev in delavcev. Cerkev stoji na podstavku iz grobo obdelanega podeželskega marmorja, zidanega v divjih vrstah. Cerkev sama bo iz opeke, zaradi precejšnje višine se pri tem uporablja cementna malta. Stranske, šestvoglne apside bodo okrašene z ličnimi stebrički, dočim bodo v notranjosti lepi rizoliti. Kupola apsid bo kmalu pod streho. Cerkev bo imela eno glavno in štiri male kupole. Glavna, ki bo na sredi, bo slonela na štirih stebrih in

bo visoka 32 m. Kupole bodo najbrž pokrite z bakrom ali svincom. Zdaj se je pričelo delati na vhodu. V cerkev bo vodilo stopnišče, ker bodo tla dvignjena za 1.50 m.

Na vogalu Bleiweisove in Gosposvetske ceste grade Delavski dom. Delo je tu precej težavno, ker ga ovira povsem svojevrsna struktura sveta. Delavski dom bo stal namreč na terenu, kjer se je barje prelivalo s staro savsko strugo. Sava je naplavila semkaj polno gramoza, ki se je pomešal z blatom barja. Pri kopanju temelja so našli na štiri glavne plasti, sestojee iz rjave, sive lončarske, temno zelene in grobe ilovice. Delo je tudi oteževala železnica, kadarkoli je mimo vozil vlak, se je začelo posipati in se je odkopavanje zaradi tega silno zavleklo. Cesto so morali podpreti in zabetonirati, ker bi se sicer uresila. Sploh je svet zelo raznočilen, vendar bo temelj že konec drugega tedna gotov. Zaposlenih je dnevno 70 delavcev. Delavski dom, kakor tudi pravoslavno cerkev, gradi podjetje inž. Josip Dedek.

Seja celjskega občinskega sveta

Celjski občinski svet je razpravljal snoch o tekočih občinskih zadevah

Celje, 15. oktobra.

Celjski občinski svet je imel snoch redno sejo pod predsedstvom župana g. dr. Goricanca. Občina je prejela vabilo k slovesni otvoritvi nove poročnišnice v Celju, ki bo v nedeljo 16. t. m. ob 9. dopoldne. Župan je pozval občinske odbornike, da se po možnosti udeležijo svečanosti.

Sledila je volitev rednega upravnega odbora Mestne hranilnice. V upravni odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: Joško Bizjak, Stefan Borlak, notar Fran Burger, Franc Dobovičnik, župan dr. Alojzij Gorican, dr. Ernest Kalan, Franc Koschier, Josip Kramar, Anton Lečnik, Franc Leskovešek, Karl Loibner, direktor Fran Mravljak, mag. pharm. Andro Posavec, narodni poslanec Ivan Prekoršek, Franc Rebenschegg, primarij dr. Fran Steinfelser, Fran Voglar in Josip Zumer.

V tajni seji sta bila nameščena kot inkasanta Mestne elektrarne in plinarne uslužbenec elektrarne Josip Gorjanc in reducirani železniški uradnik Maks Goleš. Služba tržnega nadzornika je zopet poverjena Jakobu Pozniču. Mestna občina bo

na, ki bo vse take primere upošteval.

Nato je bil izvoljen odbor, da prouči predloženi zakonski predlog. Iz daveke banovine je v odboru narodni poslanec g. Ivan Urek, kot namestnika pa narodna poslanka g. Lovro Petrovar in Karel Gajšek. Odbor mora še danes dokončati svoje delo in predložiti poročilo na jutrišnji seji Narodne skupščine.

Naposled je bilo odobreno poročilo verifikacijskega odbora, ki je verificiral mandata naslednikov obeh umirlih poslancev, Petra Luliča, banskega svetnika iz Pazarišta in Martina Tesiča, seljaka iz Lipovca. Ob koncu je bil sprejet predlog predsednika skupščine, da se vrši prihodnja seja v ponedeljek dopoldne ob 10. z dnevnim redom: 1. Zakon o podaljšanju zakona o zaščiti kmetov in 2. odobritev zakona o ratifikaciji raznih mednarodnih konvencij.

takoj razpisala mesto strojnika v klavnici. O teh personalnih zadevah je poročal referent obč. odb. direktor Mravljak.

Pravni odsek (referent obč. odb. dr. Kalan). V domovinsko zvezo so bili sprejeti: dr. Rudolf Sadnik, Josip Daneu, Marija Hermanova, Anton Kocuvan, Ana Staudingerjeva, Marija Marševa, Alojz Zerovnik, Marija Leskovškova, Ivan Gobec, Jera Pilkovala, Alojz Špur, Franc Berger, Karol Florjančič, Neža Kosova, Anton Mirnik, Stefan Paj, Ivan Lednik in Anton Rok. Nekli prosilci ki bi bili zagotovljen sprejem v domovinsko zvezo, čim bo dobila naše državljanstvo, 7 prošelj za sprejem pa je bilo odklonjenih. Cinkarna bo plačala za porabo vode iz mestnega vodovoda od 1. 1927 do konca 1. 1931 skupni pavšalni znesek 24.000 Din, za 1. 1932 in 1933 pa letno 16.000 Din ob dnevnih porabi do 30 m³ vode.

Finančni odsek (referent obč. odb. dr. Vrečko). Občinski svet je odobril obračun sreskega cestnega odbora, ki izkazuje presežek v znesku 10.000 Din. Gradnja dveh vodnjakov za gašenje pri javni bolnici in bivšem otroškem vrtcu ob Dečkovi cesti je bila odložena do 1. 1934. Javno stranišče v Samostanski ulici bodo podrli.

Gospodarski odsek (referent obč. odb. direktor Mravljak). Občina bo preuredila sedanjo etažno kurjavo v novem traktu na magistratnem dvorišču v enotno centralno kurjavo, ki bo bolj ekonomična. Stroški bodo znašali okroglo 25.000 Din. Delo bodo takoj razpisali. Na Jožefovem hribu je bilo prodanih več stavbnih parcel. Občina bo dobavila Mestnemu gledališču in Glasbeni Matici tudi letos brezplačno drva za kurjavo.

Prijava JRKD

Beograd, 15. oktobra. M. Generalni tajnik JRKD minister g. dr. Albert Kramer je danes v smislu zakonskih predpisov prijavil ustanovitev stranke notranjemu ministru. S tem je ustanovitev stranke definirana.

Tujski promet v Sloveniji

Lani je posetilo Slovenijo od maja do oktobra 95.295 tujcev, letos pa 90.633

Ljubljana, 15. oktobra.

Kakor druga leta, je tudi letos Zveza za tujski promet sestavila pregledno statistiko našega tujkega prometa za sezono maj - oktober. V primeri z lanskoletno statistiko je razvidno, da je tujski promet tudi letos nekoliko nazadoval, kar je spričlo splošne gospodarske krize, raznih deviznih omejitev in drugih nevarnosti razumljivo. Dočim je lani posetilo Slovenijo 95.295 tujcev, je letos njih število nazadovalo na 90.633. Pri tem pa moramo celo vpoštevati, da je bila lanske statistika sestavljena za 30. letošnja je pa razširjena na 50 občin. Na prvem mestu so Jugoslavlani, ki jih je bilo pri nas 66.663, iz drugih balkanskih držav pa 346. Znanje je nazadovalo poset Avstrije. Lani jih je bilo v naših krajih 10.117, letos samo 7707. Na tretjem mestu so Čehoslovaki, ki so nam ostali zvesti gostje. Sicer jih je bilo tudi nekaj manj, kljub temu pa še vedno nad 4000. Lani jih je bilo 4976, letos 4066. Tudi število Nemcev iz Reicha je nazadovalo, bilo jih je pri nas 3842, lani 5633. Italijanov je bilo 2805 (3434), Francozov 357, Angležev 276, Poljakov 3344, Madžarov 1302, iz nordijskih držav 199, iz Severne Amerike 507, iz Južne Amerike 48, iz Azije 8, Afrike 17 in Avstralije 2. Ogledajo si zdaj še statistiko nekaterih naših letovišč.

BLED.

Naše najbolj priljubljeno in frekventirano letovišče je še vedno Bled. V začetku sezone je bilo na Bledu prav kritično in vse je kazalo, da se bo sezona zaključila s popolnim fiaskom. V drugi polovici junija in v avgustu se je pa položaj popolnoma izpremenil, na Bled je bil pravi val. Zanimivo je, da število gostov v primeri z lansko sezono ni skoraj prav nič nazadovalo. Statistika navaja, da je bilo na Bledu letos 15.296, lani pa 15.423 gostov. Največ gostov je bilo iz Jugoslavije, in sicer 8147, potem 1882 Avstrije, 1879 Nemcev, 1625 Čehoslovakov, 433 Madžarov, 274 Italijanov, 121 Angležev, 147 Francozov, 102 Poljakov, 81 iz drugih balkanskih držav, 82 iz norveških držav, 385 iz drugih krajev Evrope in 11 Severoameričanov.

BOHINJSKA BISTRICA — BOHINJ.

Število gostov v Bohinjski Bistrici je nekoliko padlo. Lani je posetilo to idilično gorsko letovišče 1567, letos pa samo 1314 gostov. Jugoslavlani je bilo 1688, Avstrije 52, Čehov 33, Italijanov 66, Nemcev 26, Francozov 14 itd.

ROGAŠKA SLATINA

je po frekveni drugo naše največje letovišče. Tudi Rogaska Slatina je nekoliko občutila krizo. V zadnjih 6 letih je imela letos najmanjši obisk. Posetilo so jo 6003 gosti (6821). Razlika v primeri z lanskim letom znaša torej nad 800. Največ je bilo Jugoslavlani in sicer 5185, dalje 382 Madžarov (825), 256 Avstrije, 36 Čehov, 53 Italijanov itd.

KRANJSKA GORA.

Število posetnikov Kranjske gore je ostalo skoraj na isti višini kot lani. Kranjska

sko goro. Gost in Podkoren je obiskalo 4177 gostov (4271), torej za 100 manj kot lani. Največ je bilo Jugoslavlani, in sicer 2730, potem 172 Avstrije, 57 Italijanov, 49 Angležev, 71 Čehov, 38 Madžarov, 32 Nemcev, 8 Norvežanov itd.

MANJŠA LETOVIŠČA.

Na Jezerskem je bilo 678 gostov, od teh 586 iz Jugoslavije, 51 iz Avstrije, 22 Čehov itd. Lani je bilo na Jezerskem 765 gostov. Velik porast gostov pa zaznamuje letos Dobrej-Mojstrana. Tam je bilo 2991 gostov, lani pa samo 1074. Od teh je bilo 2522 Jugoslavlani, 230 Avstrije, 112 Čehov, 73 Madžarov, 23 Italijanov itd. Zanimivo pa je, da je bilo število prenočnin samo neznatno večje v primeri z lanskim letom. Lani je bilo 9291, letos pa 9597 prenočnin. — V Kamniku so imeli 404 goste (513). Od teh 347 iz Jugoslavije, 18 Avstrije, 15 Čehov, 12 Italijanov, 8 Madžarov, 2 Francozi itd. — Tudi Laško je številčno v pogledu gostov nazadovalo. Letovišče je posetilo 966 tujcev, od teh 964 iz Jugoslavije. — Zelo je padel tujski promet v Ratečah-Planici, kjer je bilo letos 640, lani pa 1620 gostov. Seveda to ne velja za zimsko sezono, ko je v Ratečah vsako leto večji obisk. Od gostov je bilo 590 Jugoslavlani, 25 Avstrije, 6 Čehov itd. — V Slatini Radenci so imeli 652 gostov (696), od teh 594 Jugoslavlani, 51 Avstrije itd. — Tudi v Rimskih Toplicah je tujski promet močno nazadoval. Letos je bilo 570 gostov, lani 1050. Največ je bilo Jugoslavlani, in sicer 514, potem 41 Avstrije itd.

CELJE IN MANJŠI KRAJI.

Tudi v Celju je tujski promet občutno nazadoval. Letos je posetilo Celje 6751, lani 8958 tujcev. V Catežu so imeli 936 gostov, v Begunjah 58 Poljakov 54, Breznici 133, Brežicah 370, na Jesenicah 413, v Gornji Radgosti 147, v Kamni gorici 162, v Kočevju 1127, v Konjicah 171, v Kostanjevici 117, v Kranju 1138, v Krškem 171, na Lescah 149, v Litiji 14, v Mošnjah 47, v Novem mestu 2604, v Radovljici 218, v Rajhenburgu 135, v Sevnici 357, v Srednji vasi v Bohinju 1430, Sv. Križ nad Jesenicami 237, Škofja Loka 59, Trzin 331, Velenje 183, Višnja gora 80, Vitanje 73 itd. Manjkata statistiki za Dobro in Medijo Izlake.

LJUBLJANA.

Tudi tujski prometna statistika Ljubljane je prav zanimiva razveseljivo je zlasti dejstvo, da je naše mesto posetilo več tujcev kakor lani. V sezoni maj-oktober je bilo v Ljubljani 39.002 tujcev, lani pa 37.742. Največ je bilo Jugoslavlani, in sicer 27.359, 3428 Avstrije, 2001 Italijanov, 1631 Čehov, 1605 Nemcev, 357 Madžarov, 183 Francozov, 99 Angležev, 156 Poljakov, 103 iz nordijskih držav, 167 iz raznih balkanskih držav, 1636 iz drugih evropskih držav, 265 severoameričanov, 2 Azijci 8 Afričani in 2 Avstraki.

vodja; Judež Josip, posestnik; Juvan Gvidon, tovarniški čevljar; predelavec; Klemenčič Ivan, mestni delavec; Ključevšek Franciška, trgovska sodruidica; Koderman Ursula, bivša kuharica, sedaj hiralica; Kramar Franciška, roj. Lečina, umobolna oskrbovalnica; Lekan Josip, uradnik »Za družne gospodarske banke« v Ljubljani; Lesnik Boštjan, delavec; Loboda Agata, rojena Vovk, zasebnica; Mahne Janez, zidarski pomočnik; Mavec Franc, delavec tobačne tovarne v Ljubljani in posestnik; Menard Luka, trgovec; Müller Anton, mešarski mojster in posestnik; Ogorevc Martin, delavec mest. cest. nadzorstva; Omrzu I. pekovski pomočnik; Piškur Josip, krojaški pomočnik; Prebil Franciška, roj. Satler, posestnica; Perme Josip, delavec tobačne tovarne; Ravnikar Marija, kuharica; Šajovica Valentina, zak. sin Šajovic Fedor, zdravnik, zobotehniški praktikant; Pelan Josip, uradnik OUZD; Smole Franc, bančni uradnik »Ljubljanske kreditne banke«; Sterk Alojzij, komisionar št. 4; Suknarič Božo, uradnik »Vzajemne zavarovalnice« in posestnik; Sušnik Ana, delavka tobačne tovarne v pok., sedaj hiralica; Šega Franc, tipograf v pok.; Štehič Franciška, šivilja po hišah; Tekavec Fran. krojaški mojster; Valentinič Ivan, prov. mestni sluga; Vidmar Ana, kuharica; Vovk Franc, zlatarski pomočnik; Vrtačnik Franciška, roj. Delost. delavka mestnega cestnega nadzorstva; Zrimšek Ivan, prov. predkurjač drž. železnice; Zupančič Anton, prov. ključavničar drž. železnice in posestnik; Zontar Josip, bivši krojaški pomočnik; Oženjeni so bili sprejeti seveda z ženami in otroki.

Sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo je pa bil odklonjen 23 prosilcem.

Živilski trg

Ljubljana, 15. oktobra.

Danes je bil živilski trg neobičajno dobro založen. Zlasti mnogo je bilo jajc, piščancev, gosi in zajcev. Kmetice vedo, da si Ljubljanci ob nedeljah radi privoščijo kak približek in so pripeljale obilo tega blaga na trg. Cene so pa bile razmeroma prav visoke. Le malo je bilo piščancev, ki so jih ponujali za 24 do 26 Din za par. Večinoma je bila cena višja in je stal en piščanec do 20 Din. Kupčija je bila dobra in debelejših piščancev kmalu ni bilo več dobiti. Gosi in race so bile izredno drage. 40 Din za komad je bilo za prav nizka cena, večinoma so se prodajali po 50 do 60 Din. Dovolj je bilo mladih domačih kunccev, najnižja cena je bila 10 Din, nekatere ženske so pa trdovalno vztrajale pri 15 do 18 Din, čeprav so bili začeti ključavničarji. Napredaj so bili tudi mladi golobčki po 6 Din in so jih naglo prodali. Jajca so ponujali od 0.75 do 1.25 Din za komad.

Prav mnogo je bilo tudi sadija, zlasti jabolč. Cena se je gibala od 1.50 do 2.50 Din za kg. debelejša štajerska so se pa

dobila za 3 Din kg. Izmed hrušk so prevladovala tepke in masienke, prve po 3, druge po 3 do 4 Din za kg. Grozdja sicer ni več toliko, vendar ga je razmeroma še vedno dovolj, prodajajo ga po 3 do 4 Din kg. Sedmi trg je bil tako dobro založen, da so se prodajalci komaj razvstili in zavzeli tudi vse prostor med stolnic in semeniščem. Ljudje imajo prav radi »tafelčke«, ki pa jih je bilo prav malo, kar se jih je dobilo, so jih hitro kupili. Tudi kosmačev je bilo malo, teh pa še ne kupujejo, so se pretrdi, čeprav so zelo slastni.

V primeri s preteklo sredo gob ni bilo toliko. Dočim so se dobile res lepe gobe v sredo še na preteg po 4 do 5 Din kg, jih je bilo danes po tej ceni prav malo. Večinoma so jih ponujali po 6 Din, vendar aiso bile povsem prvotne. Lepše eksemplarje za vlaganje se je moglo kupiti le po 7 do 8 Din in je bila tozadevna kupčija le majhna.

Tudi ostalega blaga je bilo na izbiro. Cene sočivju so padle, poljski pridelki pa so trdno obdržali svoje cene. Jako malo je krompirja, kar ga je, se hitro razproda. Tudi paradiznikov ni preveč, danes so skoro vse pokupili za oficirsko kuhinjo. Zelja so pripeljali 30 vozov, povpraševanje je bilo veliko, kupčija pa spričo cene 3 Din za kg ni bila preveč velika. Zelja je dovolj in je prav čudno, da je še vedno tako drago.

Cena mesu se ni izpremenila, le salo se je podražilo za 2 Din pri kg in stane zdaj 15 Din kg.

Konj pod avtomobilom

Trebnje, 13. oktobra.

V četrtek zjutraj se je v vasi Zidani most pri Trebnjem pripetila težja avtomobilska nesreča, avto je zavozil v enovpreženi voz in konja tako poškodoval, da so ga morali pokončati. Posestnik Kužnik Franc iz Gorenje Nemške vasi si je pri svojem sosedu Francu Novaku izposodil konja, da bi si pripeljal z gore sodek grozdja. Na Zidanem mostu pri km 569 državne ceste se mu je pa pripetila tako težka nesreča, da je izgubil izposojenega konja za vedno. Luksuzni avtomobil Anžiča Franca iz Štepanje vasi pri Ljubljani je ta hip privozil po cesti v smeri Ljubljana - Novo mesto po strmem klancu izpod Pluše. Cim se je z avtomobilom približal naloženemu vozu je dal znamenje s hupo in pravilno vozil ob desni strani ceste. Ravno tako pravilno je vozil voznik. Iz neznanega vzroka, je sicer neplašljivi konj naglo zavil v stran ter skotil pred avtomobil. Pri tem je zavozil avto tako nesrečno v konja, da mu je zlomil levo zadnjo nogo in priti je moral konja, ki je konja pokončal.

Po izvedbah in pripovedovanju očitvecev je nesreče krivo le nesrečno naključje. Kljub temu je bila zadeva prijavljena orožništvu, nesrečnik, ki si je izposodil konja, je pa vložil tožbo glede odškodnine. Zadnjo besedo o nesreči bo imelo najbrž sodišče, ki bo odločilo, kdo bo lastniku plačal povoženega konja.

Iz škofje Loke

— Srčna kap pobira ljudi. V škofji Loki smo doživeli ta teden nenavaden slučaj, da je vse umrle pobrala srčna kap. Prvi je omahnil v naročje bele žene izredno popularni muzikant v škofjeloškem okolišu, vdoec Janez Vilfan, doma iz Stare Loke. Vilfan je bil preteklo nedeljo popoldne v gostilni pri Novem svetu v škofji Loki in se je prav dobro počutil. Nenadoma mu je postalo slabo. Komaj je imel še toliko moči, da je od srede sobe prišel do stola in že se je mrtev zgrudil po tleh. Zdravnik dr. Ivan Hubad je mogel ugotoviti samo nastop smrti. Pokojni Vilfan je bil vnet gasilec v Stari Loki in odlikovan ob 25-letnici članstva z zlato kolajno. — Čisto nepričakovano je preminil v terek popoldne v Zmuncu ugledni posestnik Andrej Perko, star 57 let. Omenjenega dne je Perko vse dopoldne prav pridno delal, dokler se pri skladanju aje v kolez ni počutil silno slabega. Šel je domov, legel na posteljo in v dobri uri — umrl, začet od srčne kapi. Njegov pogreb na škofjeloško pokopališče je bil zelo lep. — V petek dopoldne je šla perica Ana Lavtarjeva, stara 59 let k Sori, da opere nekaj perila. Napadla jo je nenkrat huda slabost. Komaj je prispela Lavtarjeva na dom, že je bilo po njej. Pobrala jo je srčna kap. Pokopali jo bodo v nedeljo.

Drzen vlom v cerkev

Sora, 15. oktobra.

V noči od četrta na petek je bil izvršen v župno cerkev v Sori skrajno predrzen vlom, ki je vse domačine tem bolj presenetil, ker sličnega dogodka prijazna vasica na Sorškem polju že dolga leta ne pozni. Kakor običajno, je v četrtek zvečer zaklenil cerkvenik vse vrata cerkve, ki stoji bolj na samem, na lahni višini ob vznožju Polhograjskih Dolomitov. Mož seveda niti malo ni skutil, da bodo zagospodarili ponoči v svetišču predrzni vlomilci, ki jim nobena stvar ni sveta. Vlomilci so se vtihotopili v cerkev pri stranskih vratih. Iz ključavnice so izrili najprej ključ, ki so bile vrata z njim od znotraj zaprta. S pomorenjenim ključem, morda tudi z vitrihi, so si priborili vstop v notranjost cerkve. Šli so temeljito na delo. Začeli so najprej pri glavnem oltarju, kjer so s silo odprli tabernakelj in si privojili več kosov cerkvene posode, ki je bila vsa iz čistega zlata. Vlomilci so odnesli obhajalni kelih (ciborij), vreden 3000 Din, z njimi je šla božja skledica (patena) vredna 1000 Din. Spravili so se nadalje nad monštranco. Iztrgali so iz nje ves srednji del, tako zvano lunico, ki služi kot držalce hostije. Tudi to je bilo vse iz zlata. Sledečji so odnesli rokornih od drugega ciborija zlato pokrivalo s križcem na vrhu, vredno 2000 Din. Bržkone so imeli lovovi namen odnesti sploh vse, kar je bilo zlatega v tabernaklju, a so se bali, da bi jih utegnili zlatnina izdati ker so veliki kosi nerodni za nošajo. Vlomilci

so se po uspešnem delu pri tabernaklju spravili nad cerkvene nabiralnike in jih vse po vrsti s silo odprli. Sodiijo, da so si nabrali za več sto dinarjev drobiža. Nočni gostje so se morali počituti v cerkvi zelo varne, ker so na kraju vlna našli več vžgalic in ogorkov od »Sava« cigarete.

Cim je bila naslednje jutro tatvina opažena, so uvedli škofjeloški orožniki vsestransko zasledovanje. Sumi se, da sta izvršila vlom dva tuja moška, ki sta prispela od ljubljanske smeri in sta se potikala v četrtek popoldne do pozne noči v Sori in Rakovniku. Oba sta bila visoke postave, stara okoli 30 let, eden zagorelega obraza, drugi blede in svetlih las. Prvi je nosil čevlje drap barve, drugi črne na zadrgo. Oba sta govorila tuje narečje. Eden je nosil tudi nahrbtnik. Omenjena moška so videli ljudje še okoli polnoči, ko sta ubirala pot proti škofji Loki.

Cerkveno predstojništvo trpi 7800 Din škode, ki pa se bo še povečala s popravljanjem cerkvenih nabiralnikov in monštrance, ki so jo vlomilci tudi precej poškodovali.

Iz Celja

— Družabni večer moške in ženske podružnice CMD, ki se je vršil 8. t. m. v Narodnem domu v prid šolski deci v ohmejnih krajih ter brezposelnim v Celju in okolici, je dal 900 Din čistega dobička, četrta je bil le skromno obiskani.

— Zdravniška vest. G. dr. Janko Lovšin je imenovan za zdravnika - pripravnika v javni bolnici v Celju.

— Prireditve naših Korošcev. Drevo ob 20. bo v hotelu Evrope v Celju »Koroški večer« celjskega podobora kluba koroških Slovencev. Jutri ob 8. zjutraj bo bral koroški rojak župnik g. dr. Janko Arnež v celjski župni cerkvi mašo za umrle koroške voditelje in za junake, ki so padli v koroških bojih. Ob 9. dopoldne se bo pričela v vrtni dvorani hotela Evrope 4. redna letna skupščina Kluba koroških Slovencev. Udeleženci bodo prireditelj popoldne izlet v celjsko okolico.

— Znanji mladinski pevski zbor »Trbo. veljski slavček« iz Trbovelj bo pod vodstvom g. Avgusta Suligoja koncertiral v nedeljo 23. t. m. ob 17. v veliki dvorani Celjskega doma. Za koncert tega izvrstnega mladinskega zbora, ki je Celjanom še od lani v najlepšem spominu, vlada že sedaj veliko zanimanje.

— Starejšim Sokolom! Telovadba za starejše člane se bo pričela v ponedeljek 17. t. m. ob 16.30 v telovadnici v gimnaziji in se bo vršila ob ponedeljkih in petkih od 16.30 do 17.30.

— Nočno lekarniško službo ima do večnega petka 21. t. m. lekarna Pri križu na Kralja Petra cesti.

— Tedensko službo pri celjskem gasilnem društvu ima od nedelje 16. t. m. do večnega sobote 22. t. m. M. K. vod pod poveljstvom g. Josipa Pristoka.

— Koncert malega virtuosa. V soboto 12. novembra bo priredil 12-letni violinski virtuoz Miran Viher koncert v Celju. Na sporedu so skladbe Casadaja, Dvořaka, Mozarta, Paganinija, Scarlattija, Szymanovskega, Stolcerja - Slavenskega in Vieuxtempa.

Sport

Dirkališčne kolesarske dirke

Zopet je med našimi kolesarji završalo, ko so zvedeli za medklubske dirke, ki bodo 25. t. m. na Hermesovem dirkališču. Ni dneva, da bi ti fantje, čeprav le za malo časa, ne pridrveli na krog in se tam pripravljali k novim medklubskim borbam. Ob priliki lepega predvečernjega večera, ko je svetla luna tako lepo sijala in razsvetljevala ves sportni prostor, je še ob 10. zvečer nekaj dirkačev navljalo in krožilo po krožni progi, kot bi šlo za kakšno stvarjo. Že po tem se da sklepati, da so konkurenti za novo borbo zelo navdušeni. Izgleda, da si bodo stali nasproti naši najboljši kolesarji, ki so se že pri otvoritvi dirkališča imeli priliko spoznati. Kot nova opasna tekmeča se bosta med drugimi kosala znani Mariborčan Faninger in pa pravkar na vojaškem dopustu se mučile Grabec, ki je te dni na dirkališču kuhan in pečen ter kaže že v treningih vedno boljšo formo. Pa tudi drugi; vozači, ki so se za tovrstno sportno potovanje zvezi z vso vmeno, so se med tem časom popravili tako v tehniki, kakor tudi v brzini.

Glede na kratke dneve se dirke začno ob pol 14. uri, da se s programom lahko do mraka konča. Tekmovalci se opozarjajo, da bodo najkasneje ob pol 13. na sportnem prostoru. Prijava, ki bodo došle po 20. oktobru, se bodo sprejemale le proti dvojni prijavnini.

Iz Trebnjega

— Zgradarina. Več hišni posestniki, ki so zavezani prijavi zgradarine, naj nemudoma prijavijo pri županstvu napoved zgradarine za leto 1933, ker rok že poteka dočim je bilo vloženi dosedaj še prav malo prijav.

— Občina razglaš. V smislu zakona o neposrednih davkih se objavlja, da despe v IV. četrtletju 1932 v plačilo dne 1. X. t. l. četrtletni okrogi zgradarine, rentnine, družbenega davka, davka na neoznežene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; dne 15. novembra polletni obrok zemljarine. Pri zadeti davčni zavezanci se opozarjajo, da te obroke v lastnem interesu poravnajo pravočasno sicer tudi občina ne prejme svojih doklad v redu. Davčni zavezanci davka na poslovni promet, ki plačujejo davek po knjigi opravljene prometa, morajo predložiti prijave in plačati ustrezni davek za četrtletje najkasneje ob 31. oktobra 1932.

— Omejitve pijačevanja. Kljub težkim časom se je pijačevanje ravno v zadnjem času tako razširilo, da odgovorni činitelji ne morejo iti molče preko tega. Posledice pijačevanja so porazne ne samo v gospodarskem, kulturnem in zdravstvenem pogledu, temveč posebno v moralnem propadanju našega ljud-

stva, ki se nazorno zrcali v vedno bolj množičnih primerih najsurovejših zločinov. Pijačevanje se je tako razpaslo, da po svojih posledicah resno ogroža gospodarsko moč, zdravje in pravno našega ljudstva. Zato je politično oblastvo objavilo, da je temu obžalovanja vrednemu stanju treba energično napraviti konec z vsemi zakonitimi sredstvi. Organom javne varnosti je strogo naročeno, naj vsako kršitev tozadevnih predpisov brez-pogojno prijavijo, a pristojne oblasti naj takoj in brezobzirno postopajo proti vsakemu kršitelju ter ga najstrožje kaznujejo. Zato se opozarja vse občinstvo na tozadevne predpise, da ne bo neljubih posledic.

— Ukinitve kontumace. Strogi pasji kontumaci, ki je trajal nad 5 mesecev, je popolnoma ukinjen. Psi so lahko prosti in brez nagobnika, vendar pa morajo nositi predpisano občinsko znamko ter morajo biti prijavljeni pri pristojnem županstvu.

— Nogo si je zlomila. Marija Jamnik iz Račjega sela pri Trebnjem je tako nerodno stopila, da si je zlomila nogo. Ker je mislila, da si je samo zvala, ni iskala zdravniške pomoči. Šele čez nekaj dni najhujših bolečin so jo prepeljali k zdravniku, ki je pa ugotovil, da je noga v členkih zlomljena in je odredil prevoz v bolnico.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 15. oktobra, katoličani: Terezija, Radislav; pravoslavni: 2. okt. Jutri: Nedelja, 16. oktobra, katoličani: Gal, Velenca; pravoslavni: 3. oktobra.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: »Lepa pustolovščina«. Kino Ideal: »On in njegov sluga«. Kino Dvor: »Tempo! Tempo!« ZKD: »Planine v plamenih«. Ob 14. v kinu Maticel.

Ljubljanski šahovski klub. Izredni občni zbor ob 20. pri Sionu.

PRIREDTVE V NEDELJO.

Kino Matica: »Lepa pustolovščina«. Kino Ideal: »On in njegov sluga«. Kino Dvor: »Tempo! Tempo!« ZKD: »Planine v plamenih«. Ob 11. dopoldne v kinu Maticel.

Prvi ljudski simfonični koncert ob 10.30 v Unikonu.

Delavski oder »Svoboda«. »Dobri vojak Svejk« ob 20. v Delavski zbornici. SK Svoboda: SK železničar: Ob 15.30 na igrišču Mirja.

TKD Atena: SK Mirja: Ob 10.45 na igrišču Mirja.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Babovec, Kongresni trg št. 12; Ustvar, Sv. Petra cesta 78, in Hočevar, Ljubljana VII., Cerkova 34.

Izpod sita in rešeta

Da ne bo v Društvo narodov zamere, moramo našo včerajšnjo matematiko malo popraviti. Tisti tajniki pod generalnim so štirje, nemški, angleški, japonski in pa še priložnostni tajnik, ki bo zastopal južno-ameriške zamorce, če jih je še kaj pustila civilizacija pri življenju. Naš končni račun 7.700.000 dinarčkov na leto samo za tajnike je bil pa točen. A koliko bodo v Zenevi prihranili še pri tajnicah! Krizi bi jejo zadnje ure.

Zgledi vlečejo ali vsaj morali bi vleči, posebno če so dobri in lepi. A med najboljšimi je kar gotovo Zenevski. Ne samo da je bil dosežen in interesu štednje kompromis zastražen zaokroženja tajniških plač na poldrugi in na milijonček dinarčkov na leto, temveč znajo tam ob sinjem Zenevskem jezeru še vse drugače štediti. Poleg tajnikov in tajnic tamo tudi podtajnike in podtajnice. Pa so sklenili znižati vsijemu uradništvu plače za 20%. Bogme, če tega najnovejšega načina štednje še niso patentirali, naj to brž store in nam prvim odstopijo to reč, kajti je nam jako potrebna. Le vprašajte tiste, ki so jih reducirali ali jim kaj reducirali, pa vam bodo na ves glas prireditili.

Torej Društvo narodov naj živi!

Narodno gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sobota, 15. oktobra: Roksi. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 16. oktobra: Celjski grofje. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 17. oktobra: Strast pod bresti. Red A.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sobota, 15. oktobra: Trije mušketirji. Izv. Znižane cene.

Nedelja, 16. oktobra: Ob 11. uri ljudski simfonični koncert v unionski dvorani.

Ob 20. uri Viktorija in njen huzar. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 17. oktobra: Zaprtro.

Opereta »Trije mušketirji« se poje drevi ob 20. uri v operi pod taktirko dr. Švare in v režiji g. Krefta. Opereta je prav dobra. V prvi vrsti se naslanja na razne zelo znane melodije starejših in najnovejših avtorjev. Dejanje je zelo zabavno. Za uprizoritev veljajo znanje operne cene.

»Viktorija in njen huzar«, poleg »Grofice Marice« najbolj uspešna opereta na našem odru. Tako po vsebini kakor tudi po melodijah je vselej izredno ugajala in krog njenih poslušalcev je bil zelo velik. Upamo, da bo tudi predstava v nedeljo imela polno zadovoljnih poslušalcev. Zasedba ista kakor v lanskem sezoni. — V glavnih vlogah gospe Polčeva, Ribičeva in Španova ter g. g. Gostič, Zupan, Janke in Peček. Opereto dirigira kapelnik dr. Švara, režijo vodi letos g. Zupan.

Sestanek gorenjskih županov

Kranj, 14. oktobra.

Petdeset let petja kamniške „Lire“

Kratka zgodovina našega najstarejšega pevskega društva, kamniške „Lire“

Ljubljana, 15. oktobra.

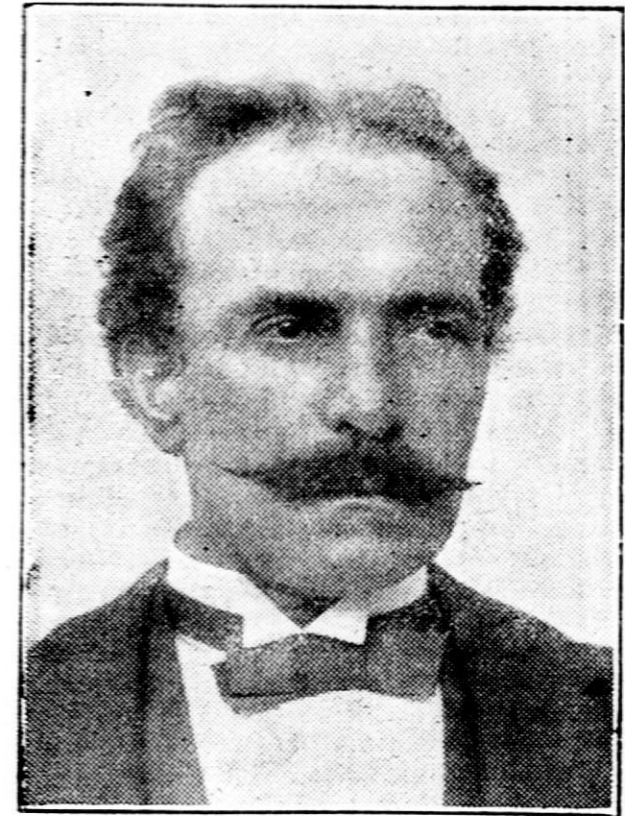
Danes slavi prvo slovensko pevsko društvo »Lire« v Kamniku zlati jubilej, odkar je pričela širiti slovensko pesem po naši lepši ožji domovini. Petdeset let dela, petdeset let petja... Kaj hočemo še več? Le srečna in vesela duša poje in razveseljuje vsa okolice.

In tako so veseli tudi »Liraši«. Zavedajo se praznika, jubileja, zato so vsi na delu, da bo lepa proslava, ki bo vse posvečena zopet pesmi, kar najbolj uspeša. »Liraši« in veseli so »Liraši«, da je praznik pesmi našel odmev tudi na kraljevskem dvoru, da je blagovolila prevzeti pokroviteljstvo nad proslavo naša kraljica Marija.

Obiskal sem predsednika »Lire« g. Fr. Fajdiga, ki mi je del z veseljem na razpolago zgodovino, sestavljeno po ustnih izročilih starejših članov »Lire«.

Ustanovitev

Pred 50 leti so imeli Nemci in nemščutarji v Kamniku svoj »Leseverein«, ki je tudi nemško prepeval, kar narodnim meščanom ni bilo po godu. Ustanovili so 19. novembra 1882 »Liro«, ki je s petjem

ALOJZIJ VREMŠAK, pokojni prvi predsednik »Lire«, oče sedanjega pevovodje

probujala in dramila slovensko ljudstvo k samozvesti. Pri ustanovitvi »Lire« so imeli največji zaslug njen pokojni prvi predsednik g. Alojzij Vremšak, pokojni kamniški notar g. Karol Vrščec in še živeči dvorni svetnik g. Julij Polec, ki je prav takrat nastopil svojo službo pri okrajnem takrat nastopil svojo službo pri okrajnem sodišču v Kamniku. Pod pritiskom župana g. dr. Maksa Samca je po par letih »Leseverein« likvidiral. Dr. Samec, ki je bil sam vnet pevec, je v vsakem pogledu gnetno in moralno podpiral stremenje mladega pevskega zbora.

Simon Gregorčič, ki je po ustanovitvi »Lire« prihajal vsako leto v Kamnik, je čul petje »Lirašev«, videl njihovo stremenje in plemenito hotenje ter je poslal 17. marca 1885. leta »Liri« pismo s temo posvetilom:

»Vzbujajte, drámité, vnémajte národ! Vi imate v svojih čistih grlih velíko orožje:

peváje lahko ljudi tujstvu izvijete in Slovenstvu pridobite. — Bodite v Kámniki národní drámniki!«

Delovanje in razvoj „Lire“

Ob prvi obletnici obstoja 1. 1883. je dobila »Lira« svoj prapor, pod katerim se je zbiral narod in prepeval. »Lira« pa ni delovala samo doma, pela je vsepovsod, na raznih prireditvah po bivšem Kraljevstvu, Primorskem, Koroskem in Stajerskem. Leta 1884. je bila v Mozirju, kjer so razvili »solsko zastavo«. Leta 1900. je pohlitala »Lira« na Vransko, kjer je »Vranksa Vila« praznovala 10letnico dela. »Lirina« zastava je tedaj prejela spominski trak.

Pri proslavi pev. dr. »Slavca« na Kosierjevem vrtu, v Sp. Siskri pri Ljubljani, je »Lira« poleg nastopov raznih pevskih društev, dala maloštevilna (16 pevcev), odnesla prvenstvo. Navdušenje je bilo tako veliko, da je morala »Lira« dodati s spremeljevanjem vojaške godbe še Zajčjevo pesem: »U boj, u boj«, ki je tako razvnela poslušalce, da odobravanje ni hotelo pomehati.

Ob priliki 10letnice pevskega društva »Hajdrih« v Proseku je »Lira« nastopila s svojimi pevskimi točkami. Pri tej svečanosti so zbrani zbori s 600 pevci zapeli pod vodstvom pokoj. Frana Steleta, ki je bil uradnik Delavskega podpornega društva v Trstu, velpomembno pesem: Morje Adrijansko.

Zanimiv je zapisnik o udeležbi »Lire« pri Slomskovi in Einspielerjevi proslavi v Celovcu leta 1894. Zapisniku je priložen izretek iz »Slovenskega Naroda« z dne 29. oktobra 1894 št. 248, ki ima sledečo vsebino:

»Ko godba odigra drugi komad svojega vsporeda, poravnariti se na odru zbor pevskega društva »Lire« iz Kamnika, katerega je občinstvo pozdravilo z burnim ploskanjem. Vrli naši »Liraši« so na Koroskem dobro znani in jako priljubljeni; oni, ki so bili že v različnih slavnostih tostran Karavank in se odzivilje radovalno vsakemu vabilu. Ta večer jih je nastopilo 12 izbranih pevcev, kateri so pod spretnim, uprav strokovnjaškim vodstvom g. Frana Steleta prepevali dolgo vrsto slovenskih pesmi skladnogo in umetniško dovršeno, da za vsako pesmijo ploskanje in odobravanja ni bilo ne konca ne kraja, tako da so mo-

rali malone sleherno točko ponavljati, a pa dodati kakšno drugo pesem. In sestavili so si za ta večer jako obširen spored. Najprej so zapeli Volaričev zbor »Novinci«, kateremu so dodali naš vseslovanski »Najprej«. Potem so peli J. Hudovernika: »Naša zvezda«, moški zbor z baritonovim samosplovom in pa Dr. Gust. Ipavčev četverpevec »Oblačku«. Za to pesmijo jih je pozdravil društveni podpredsednik g. V. Legat, dočim sta jim njegova gospa soproga in hčerka izročili srebrno čašo z napisoma: »Koroški Slovenci« in »Liri« v spomin na Celovec dne 24. oktobra 1894, za katero darilo se je gniljivo zahvalil gospod pevovodja.

Ko je pričujoči tamburaški zbor končal J. Bartla »Venec narodnih vojaških pesmi«, potem pa dr. Benj. Ipavca »Domovina«. S tem so si »Liraši« naklonili srca vseh godbo-ljubivih Koroscev.

Veliko navdušenje vzbudil je potem mešani zbor naših »Lirašev«, v katerem je dva Medvedova samospela: »Ljubice« in »Pogled v nedolžno oko« pela gospa Ljudmila Londovskova ob izvrstnem spremljevanjem na klavirju po gospi Rozici Legatovi in to tako ljubko in miho, da je morala ponavljati. V znak občega priznanja umetniškemu petju prejela je rodoljubna gospa lep šopek svežih cvetlic.

Občno veselost je povzročil potem žaljivi prizor: »Trije nosovi«, v katerem je brat gosp. pevovodja igral ulogo ženske toli nepriljubljeno in povsem naravno, da je vsakdo mislil: to je izveščana pevka. Ta prizor se je moral ponavljati dvakrat. Na vrhunc vse radosti pa je dvignil zavzeto naše občinstvo komični pevski prizor: »Zabja kantata«, katerega so vrli »Liraši« ob spremljevanju na glasoviru prej omenjene gospe, v jako naravnih maskah izvršili toli spretno, da so ga morali ponavljati na burno zahtevanje.

Kupo, ki so jo »Liri« poklonili vrli narodni Korosci danes prav tako visoko ceni in ob nji obujajo spomine na prošle čase...

V enaki meri zadovoljnosti publike se je udeležila »Lira« na vabilo župnika g. Garbrona v Škočidolu narodne proslave za zborovanje slovenskega »Tabora«.

Tudi pri odkritju Vilharjevega spomnika v Postojni 1. 1906. se je Lira udeležila slavnosti.

Srebrna čaša z napisom »Koroški Slovenci« in »Liri«, ki jo je dobilo društvo 1. 1894. v Celovcu.

Nacionalno udejstvovanje „Lire“

Zanimivo je tudi naslednje poročilo:

»Kakor so javili naši, nemški in avstrijski listi, se je ustanovitve »Sokola« v Domžalah udeležila tudi »Lira«. Nastali so pa takrat izgrezi v Domžalah in ne baš brez žrtve. Pešiča tirolskih Nemcev je takrat hotela v Domžalah razviti frankfurtsko zastavo. Tja je bil povabljen, kot protektor nemškega slavja, tudi kamniški okrajni glavar, kljub temu pa je z odločnim nastopom preprečil razvite frankfurtske zastave »Lira« in načelnik Sokola, gosp. Ivan Polak iz Kamnika, ki je s silo razgal vojaško godbo 27 pešpolka, ker naši odločni narodnjaki niso dopustili na svoji rodni grudi narodne sramoto, da bi maloštevilni tirolski Nemci uprizorjali žaljive izpade napram slovenskemu življu. Zato so »Liraši« z domoljubnim in navdušenim petjem solidarno nastopili z domoljubnimi možmi, ženami, dekleti in fanti, da so kljub pomnoženemu orožništvu, ki je prišlo, 20 po številu iz Ljubljane, v beg in na večerni vlak zapodili vse nemške goste ki so se bojazljivo skrivali v restavraciji na kolodvoru, kjer so bila zaprta vsa okna in vrata. Orožništvo je delalo špahlj na cesti do kolodvora v varnost neljubih nam gostov. Domžalski Nemci si niso nikdar več upali pozneje javno nastopiti in izzivati domačega ljudstva.

Leta 1908. je v septembru sodelovala »Lira« pri pogrebu nedolžnih žrtav Adamiča in Lundra, ki sta padla povodom narodnih demonstracij, ustreljena po avstrijski soldateski.

Novi uspehi

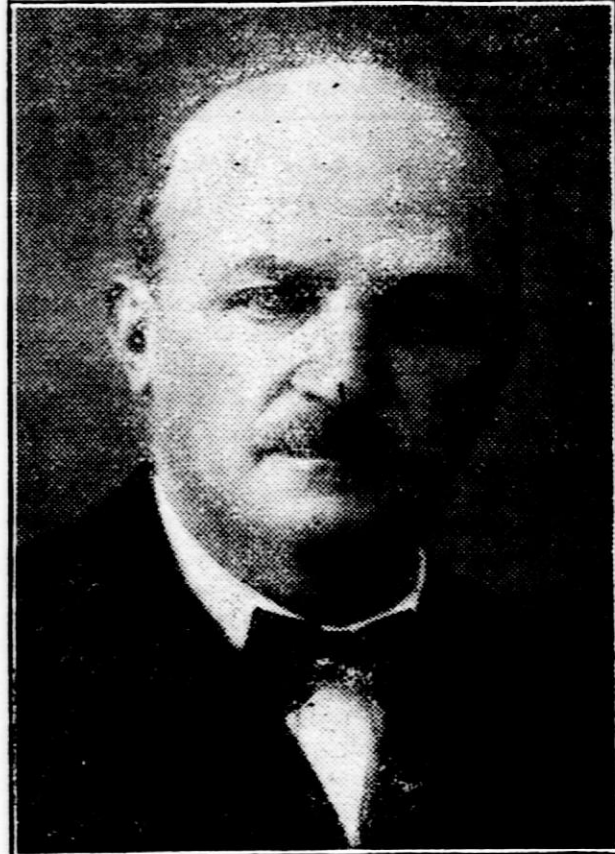
Nastop »Lire« ob 25letnici obstoja »Slavca« v Unionu v Ljubljani 1. 1909. je bil veličasten, kljub temu, da je »Lira« nastopila ob koncu programa, zapela je Adamičevo: »Junakovo svatbo« tako dovršeno, da je bil uspeh kronan z mogočnim aplavzom, dasi so bili poslušalci ob pol 12 uri ponoči že popolnoma utrujeni.

Ob 10letnici Čitalnice v Gornjem gradu je »Lira« sodelovala v splošno zadovoljnost in pohvalo, dalje se je »Lira« udeleževala vsakega narodnega pokreta tako doma, kakor tudi po kamniški okolici: v Domžalah, Moravčah, Komendi, neštetokrat v Lukovici, Radomljah in v Skaručni.

Leta 1924. in 1925. so bile pevske tekme »Zveze sloven. pevskih društev« v Ljubljani, tedaj je Lira zmagoslavno dvakrat dosegla prva mesta v obeh podeželskih pevskih zborov.

Voditelji in prvi odbor

Ustanovitelj in prvi predsednik »Lire« je bil pokojni velezaslužni gospod Alojzij Vremšak, oče sedanjega pevovodje g. Ciri

FRANC FAJDIGA, sedanjí predsednik »Lire«, ki vodi društvo že več let

ila Vremšaka. V prvem odboru so bili: podpredsednik Tone Trobec, solicator; blagajnik Josip Fajdiga (oče sedanj. predsednika); pevovodja Franjo Stele; tajnik Gustav Kronabethvogel, arhivar Adolf Vorlovšek.

Predsedniki od ustanovitve do danes:

Alojzij Vremšak, od 13. okt. 1882 in od 1890—1903; Martin Novak, poštar, od 23. jan. 1887; Janko Pohlín, od 18. jan. 1903; Rudolf Binter, od 21. jan. 1913; Anton Vedlin, od 31. jan. 1919; Mirko Gorišek, od 19. sept. 1920; Josip Anšič, od 5. febr. 1921; dr. Fran Trampuš, odvetnik od 26. jan. 1922; Josip Grum, sodnik, od 31. jan. 1924; Ludovik Cimperman, profesor, od 3. febr. 1925; Fran Fajdiga od 22. XI. 1926.

Pevovodje: Prvi velezaslužni in popularni pevovodja je bil pokojni gosp. Fran Stele, ki je ob rojstvu »Lire« z največjo ambicijo, veseljem in požrtvovanjem držal in ustvarjal pevsko družino »Lire« skoro do svoje smrti z malimi presledki, med katerimi so sodelovali učitelj g. Pavel Gorjup, oha brata, Josip in Julij Cenčič, župan g. Franjo Kratnar itd.

Od 19. sept. 1920 pa deluje kot pevovodja sin prvega predsednika g. Ciri Vremšak.

Kako zelo je bil pokojni Vremšak Alojzij vnet »Liraš« dokazuje dejstvo, da je vodil društvo polnih 22 let od zmage do zmage lepe slovenske pesmi.

Nepozaben pa je »Liri« tudi Fran Stele, ki je vse svoje življenje posvetil »Liri«, ki jo bomo in vsemu pokojnemu članstvu zapela v nedeljo na Zalah.

Kamniki bo posetilo v teh dveh slavnostnih dneh več pevskih zborov, ki nastopijo v Kamniku. Naj bi vsi ti ljubí gostje odnesli s seboj najlepše spomine.

V nedeljo se zbore v Kamniku tudi številni nekdanji pevci »Lire«, ki so sedaj raztreseni širom naše države, da zopet enkrat — ob zlatem jubileju — zapoje in pokažejo, da so še vedno »Liraši«.

Pevcem in »Liri« vse priznanje!

Rajko Koe.

Kavarna „Viadukt“

KONCERT Odprto do 4.

Pljučnica premagana?

Na slavnem Rockefellerjevem zavodu v New Yorku se je posrečilo ameriškim učenjakoma Averyju in Dubosu senzacionalno odkritje. Več let sta učenjaka eksperimentirala in končno sta našla novo sredstvo proti pljučnici, ki učinkuje tako dobro, da postanejo povzročitelji te nevarne bolezni v kratkem neškodljivi.

Znana je teorija o nosilcih bacilov. V izvestnem stanju na bacilu v človeškem telesu počivajo. Avery in Dubos sta ugotovila razliko med spečimi in delujočimi bacili, ki povzročajo pljučnico. Bacili so skriti v nekakšnem mešičku in ameriška učenjakoma se je posrečilo najti bacil, ki uniči mešiček, povzročitelj pljučnice in tako postane slednji neškodljiv. Vsi poskusi na živalih so se sijajno obnesli.

Naša najmodernejša tovarna

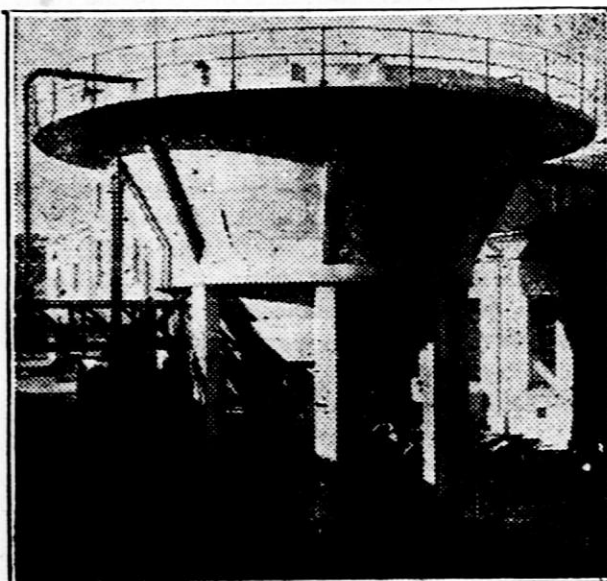
Včeraj so si naši inženjerji in arhitekti ogledali krasno urejeno Bonačevo tovarno na Količevem

Ljubljana, 15. oktobra.

Nad 30 članov Udruženja inženjerjev in arhitektov se je včeraj pod vodstvom predsednika inž. Mačkova in podpredsednika univ. profesorja inž. Pehanija peljalo na Količevo pogledat papirnico g. Ivana Bonača, ki je v desetih letih zrasla iz nič in se razširila v najmodernejšo tovarno, ki smo upravičeno ponosni na njo. Čisto naše je to impozantno podjetje, saj so v njem zaposleni le domači delavci in jo vodijo le domači strokovnjaki. Ze pri hidrocentrali na Duplici so pa gostje opazili še nekaj, kar pri drugih industrijskih podjetjih le redko vidimo. Pobočje kanala, ki je drugod zaraščeno s kopirivami, je tu izpremenjeno v pisani vrtil, poln skrbno negovanih cvetlic. Resnoba dela je v vsej tovarni omlajena z modernimi nasadi in tratami, dober okus gospodarja in zmisel za lepoto se pa kaže tudi v celoti kakor v detajlih zgradb ob vsakem koraku. Za človeka mora strme obudovati tudi estetsko stran teh strogo gospodarskih tehniških naprav. Portali so estetsko učinkovita arhitektonska dela, v čakalnici pisarniškega posloja te domača javorjeva miza, klop in kmečki stoli vabijo, da v slovanski domačnosti pozabiš na napore dirajočega tempa dela, a tudi same pisarne nimajo nič papirnatega in suhoparnega kancelijskega, saj so vse okrašene z originali domačih slikarjev in z odličnimi, res umetniškimi fotografijami zlatolase gosposdarjeve hčerke gđ. Hilde. Snaga je seveda povsod vzorna, povsod polno solnce in zrak, da vidiš le vedre obraze zdravih delavcev in obdujajočih se lica prijazno se smehljajočih delavk.

Gospodarsko in estetsko stran pa združuje socialni čut za delavstvo v močno in silno celoto, saj skrb in ljubezen do delavstva opaziš na vsakem koraku. Na vseh strojih to opozarjajo napisi na varnost in ti opisujejo manipulacijo, kar je strokovnjake inženjerje nenavadno prijetno presenetilo, saj tega v drugih tovarnah ni videti. Kopalnica in prhe, povsod mrzla in topla voda, garderobe in pa prijazen »Tvor-niški dom« z lepimi sobami za uradništvo, mojstre in delavstvo, kjer jim menza nudi zdravo in tečno hrano ter vse drugo, kar v odmorih in po delu deloven človek rabi za okrepitev, počitek in prijeten oddih v najudobnejše urejenih prostorih. Povsod lepe slike, povsod cvetje, povsod zdravi in zadovoljni ljudje!

Dolga je bila pot po tovarniških poslopih in polno zanimivosti ter pouka, da je ne moremo opisati, kakor bi jo radi. Sicer je pa gospodar g. Ivan Bonač znan po svoji ljubeznivosti in gostoljubnosti, ki bo rad sprejel ukaželjne obiskovalce, pa tudi inženjer g. Šega, ki je svoje znanje izpopolnil s specialnimi študijami v Fran-

oiji, ter tehnik g. Trost bosta rada razkazala vse, kakor sta tudi včeraj storila svojim stanovskim tovarišem. Naučili se boste, kako nastane preprosta lepenska iz starega papirja ter začenso gledali kup stve mase. Kakor iz zdrobljene malte je ta grda kaša — sami zmetli časopisi. Koliko možgan so že zmleli težki kamni ogromnih holandcev, kakor se imenujejo ti težki stroji. Tudi vse naše papirne servijete nastanejo v tej tovarni, a tudi najfinejši papir za pisanje in najdragocenejši karton za večbarvni tisk. Vse škatle in škatlice za cigarete, krepani papir v vseh barvah, papirne brisače, zavojni papir itd. je iz te tovarne. Oni-le železni cilindri, ki v 64 m dolgem stroju suši papirno maso v papir, tehta 16.000 kg in ga je 16 moč 14 dni noč in dan spravljalo s kolodvora v tovarno. Most je bil za to težo prešihel pa so morali z orjakom kar po strugi Bistrice!

Se ogromnejši je pa drugi stroj za papir. 75 m je dolg orjak, ki je edini v državi, a za svojo potrebo rabi le 5 delavcev! Tudi strop nad njim je zanimiv. Ker bi se para na njem kondenzirala ter bi kapljice kapale na papir ter ga pokvarile, je strop iz desk, te so pa obložene s salinitom. Izum g. Bonača!

Na naši sliki vidimo 12 m visok lijak iz železobetona. Vsa voda iz tovarne se steka vanj, da se v njem usedejo ostanke papirne mase, ki se seveda zopet porabi. Železobetonska konstrukcija lijaka je stala le 85.000 Din, iz inozemstva naročena železna konstrukcija bi pa veljala 125.000 Din. Ves denar je ostal v državi in še tretjino je prihranjenega.

Omenili še nismo, da so povsod po tovarni tudi hidranti, ob 28 m globokem vodnjaku je pa vedno pripravljena močna motorna brizgalna, vedno pa pazi na varnost tudi gasilno moštvo, pomožno in čuvajno osebje.

Veikanska je kalorična centrala. Vse je avtomatično v njej, da gigantskemu kotlu strežeta le 2 delavca, 2 delavca pa nimata kaj dela pri stroju s 600 konjskimi silami. Vse se sveti in blišči, vse je zračno

in svetlo, krasno je pa tudi leseno ostrešje, ki je tudi cenejše in trajnejše od železne konstrukcije. Prijazno je med temi prazničnimi giganti dela — steno pa krasi še z vselejma znana velika slika mojstra Richarda Jakopiča, ki predčuje industrijo na kmetih. Povsod estetski užutki, povsod srčna kultura, povsod človekoljub in mecen Ivan Bonač!

Veliki naš gospodarski prvak je svojim gostom sam stregel pri zakuski z delikatnimi sendviči, izdelki ljubke gđ. Hilde. G. Bonač je pozdravil družbo ter v svojem pomembnem govoru zlasti poudarjal, da se v našem javnem življenju premalo poudarja tehniški napredek, saj vendar država rabi industrijo, končno je pa napil tehniškemu napredku in bodočnosti naših inženjerjev. Predsednik Udruženja inženjerjev in arhitektov g. inž. Mačkovšek je opozarjal na presenetljivo uveljavljanje estetskega momenta v tovarni ter poudarjal gosposdarjevo zmisel za socialno in vzgojevalno stran, a tudi podčrtal impozantno velikost podjetja, kjer delajo le domači delavci in inženjerji.

HALO! SAVSKI TIVOLI

(čez črnuški most, levo)

Vas vabi na pečene racke!

3747

Redek učiteljski jubilej

Trebnje, dne 14. oktobra.

1. oktobra je minilo 30 let, odkar je nastopil g. Anton Vidmar službo učitelja na Čatežu na Dolenjskem. Polnih 30 let se mu je vedrilo in oblačilo življenje v tem tišem in lepem naselju, sredi venca zelenih gričev in gora. Tibo in neopaženo je teklo to življenje, — polno ljubezni in dobrot za vso okolico.

Rojen je bil g. Vidmar 12. januarja 1872 v Idriji, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo. V Ljubljani je najprej dovršil 5 razredov gimnazije in se vpisal na učiteljsko. Ze v teh letih se je mnogo udeleževal v narodnih organizacijah in nazval tudi onega vzvišene, čistega nacionalnega duha, ki mu je ostal neizprosno pravec življenjske poti v njegovi zrelejši dobi. Po študijah je služil najprej 3 leta vojake, potem je bil pa imenovan za učitelja na Lednji pri Idriji. A že 1. 1898 je bil premeščen v Ambrus na Dolenjskem, kjer je učiteljeval do 1. oktobra 1902.

Od tega dne dalje pa službuje v lepem kotičku dolenjske zemlje, v skromni, prijazni vasi Čatežu, ki na strmih, s trto obraslem holmu komaj najde prostora za svoje bele hiše. Čudovito lep je ta kraj z razgledom po zelenih gričih, temnih gozdovih, belih cestah in po romantičnih dolinah. — Zato tudi ni čuda, da je vzljubil g. Vidmar ta dolenjski biser, kot da bi mu tekla zibelka v njem. Kako bi ga tudi ne vzljubil — saj mu nudi kraj bogato gradivo za raziskovanje tajnosti prirode, predvsem življenja cvetlic, katere znanost dopolnjuje bogato vsebino njegovega plodnega življenja. Pretežen del prostega časa posveča cvetlicam v naravi ali pa svoji bogati zbirci krasnih kaktjev. Celó ob morju, kjer večkrat preživi del svojih počitnic, neumorno ždi in opazuje ter dreza nedognano »noli me tangere«.

Iz njegovega zanimanja in ljubezni do ljubkih otrok prirode — nam je lahko umeti veličino onega ljubezni in zanimanja, katero je posvečal v vzgojo mu izročnim otrokom... Koliko upanja, koliko nad, koliko razočaranja v dolgi dobi 30 let! Očetovsko srce pa ni objelo samo učence se mladine. Njegovo socialno čuteče srce v zvezi z vsestransko naobrazjenostjo je vedno delilo pomoč in nasvete vsakemu in ob vsaki potrebi.

Solski odbor z županom g. Alojzijem Sajetom na čelu je počastil redke jubileje svojega solnika g. Vidmarja na sestanku, ki se vršil pri g. Urbančiču na Čatežu. Preproste so bile besede, vendar iz srca v srce segajoče. Iskrena je bila zahvala kmečkih mož. Koliko nesebičnega dela je bilo potrebno, da je našel naš slavljeneč pot do navideznog tridih in nezapušnih kmečkih sreč!... Tudi gasilno društvo na Čatežu je počastilo 30-letnico svojega dobrotnika z baklodo in umetnim ognjem — daleč po dolinah je odseval plamen, znak hvalečnosti in vdanosti.

Tudi mi se priključujemo željam njemu hvaležne in vdane okolice. »Bog Te čuvar je mnogo let!« Želimo pa, da bi kmalu zopet preživel pri prijetnih ur na lepem Čatežu v Tvoji dragi družbi. Ta nam bo porok, da bomo za kratek čas, pozabili na dneve skrbi in se ob Tvojem zlatem humorju od srea nasmejali. Ob koncu Ti pa zapojemo Tvojo »Tri kamenčke gor vržem, se okence odpre...« —

Otvoril sem v št. Vidu nad Ljubljano, v lastni hiši št. 60, po domače „PRI MATJANU“ BUFFET in TOČILNICO

Točil bom pristna izbrana vina, pravo domače žganje vseh vrst iz lastne žgarnjane, razne likerje, rum itd.

Vedno sveži mrzli prigrizki.

Žganje se dobiva v vsaki količini na drobno in debelo po zmernih cenah. Za običen obisk se priporoča

Ivan Zaletel žganjarna in destilacija »JELENA«, št. Vid nad Ljubljano — Stanežiče.

Dnevne vesti

Jesenčanom. Prebivalci Jesenice so gotovo že opazili, da posveča Slovenski Narod zadnje čase mnogo pozornosti tudi Jesenicam kot našemu velikemu industrijskemu kraju, ki v polni meri zasluži, da se vsa javnost zanj zanima in ga po svojih najboljših močeh podpira. Tudi v bodoče bo naš list obravnaval Jesenice za devajočo vprašanja in priobčeval čim več vestí iz življenja Jesenčanov. Opozorjamo na to prebivalstvo Jesenic v trdnem prepričanju, da se bo po načelu usuga za uslugi krog naših naročnikov in čitateljev na Jesenicah čim bolj razširil. Danes smo poslali nekaterim Jesenicam list na ogled in jih prosimo, naj upoštevajo, da je Slovenski Narod najcenejši list, saj stane mesečna naročnina samo 12 Din. Čim več bo na Jesenicah naročnikov in čitateljev našega lista, temveč bomo lahko o Jesenicah poročali.

Notarska vest. Notar g. Ivan Ušlaker je včeraj končal svojo službo v Sevnici in jo nastopil danes kot notar na Vrhniki. Dosedanji notar na Vrhniki g. Anton Komotar je podal ostavko na svojo službo.

Obrotniška predavanja. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani namerava zimsko sezono izkoristiti kakor vsako leto, tako tudi letošnje leto za obrtniška predavanja. Namen teh predavanj je, podati obrtništvu na poljuden način znanje o važnih stvareh, ki se tičejo obrtnika v njegovem vsakdanjem življenju, pa tudi mu dati priliko spoznavanja raznih novosti na polju tehnike št. Predavanja se prično že v drugi polovici oktobra ter se bodo vršila predvidoma redno vsak mesec enkrat v Ljubljani in po možnosti tudi v Mariboru, Celju, Novem mestu in nekaterih provincijalnih večjih krajih. Za Ljubljano je predvideno, da se bodo vršila sledeča predavanja: Konec oktobra smoljstrska preizkušnja in vprašanje vzgoje obrtnega naraščanja, v novembru so davki, konec novembra ali decembra so obrtniške zavarovanj, nato o zaščiti obrtniškega dela, o uporabi motorne sile v obrtniških obratih, o tehničnih izpopolnitvah pri obdelovanju lesa. Zavod je v dogovoru tudi z uglednimi strokovnjaki zaradi predavanja za nekatere specialne stroke, pri čemer bi se uporabljal tudi film. Opozorjamo obrtništvo, pa tudi pomočnike na ta predavanja. Dan in kraj predavanja se bo objavil še posebej.

Kuharski in servirni tečaj. Zadruga hotelirjev, gostilničarjev, kavarinarjev i. t. d. v Ljubljani opozarja p. n. zainteresirane, da se otvori v Gostilničarskem domu v Ljubljani, Priloz št. 11, kuharske in servirne tečaje s posebno pažnjo na stan gostilničarjev, njih hčera in tudi poklicnih kuharic ali deklet, ki se žele v tem poklicu izuriti. Dana jim bo prilika, da se pod nadzorstvom strokovnjakov izučijo teoretično in praktično. Učilo se bo teoretično in praktično kuhanje, serviranje, kalkulacija, knjigovodstvo in dopisovanje, kletarstvo in higijena v gostilničarskem obratu. V slučaju zadostnega odziva se otvorijo tudi večerni kuharski tečaj. Vpisnina znaša 400 Din, hrana je obvezna in se bo računala po lastni ceni. Zunanjim gojenkam so preskrbljena tudi stanovanja. Poučevalo se bo od meseca novembra do konca aprila. Natančne informacije se dobe pri Zadrugi gostilničarjev, hotelirjev, kavarinarjev itd. v Ljubljani.

Francoski študentje v Beogradu. Francoski študentje, ki so posetili Ljubljano in Zagreb, so prispeli včeraj jutraj v Beograd. Vodja ekskurzije je izjavil, da je namen potovanja francoskih dijakov seznaniti se z našo državo. Naše naravne lepote so jih očarale. Ljubljana in Zagreb sta napravila na njih vtis modernih, lepo napredujočih mest.

Službenega lista. Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 82 z dne 15. t. m. objavlja izpremembe in dopolnitve pravilnika za izvrševanje zakona o državnih trošarinah, seznam luksuznih predmetov, razpis o povračilu carinskih davščin carinskim posrednikom in razne objave iz Službenih Novic.

Otroška paraliza v Zagrebu. Zagrebški list poroča, da je sezonska otroška paraliza v Zagrebu že ponehala. V zadnjih šestih tednih so imele zdravstvene oblasti v evidenci samo 17 primerov, zdaj pa že 14 dni ni bilo nobenega novega primera. O epidemiji otroške paralize pri nas sploh ne more biti govora.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 22. do 30. septembra je bilo v dravski banovini 71 primerov tifuznih bolezni (umrl 1), 143 griže (umrl 6), 90 škrlatinke (umrl 1), 39 ošpic, 137 davice (umrl 6), 82 dušljivega kašlja, 26 čena (umrl 2), 15 otušnje-cija tilnika, 5 otrošične vročice, 4 tetana (umrla 2) in 2 vrančinega prisada.

Zivalske kužne bolezni v dravski banovini. 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 144 dvorcih, svinjska rdečica na 42, gniblo čebelnih zalege na 4, vrančini pri 2 na enem, steklina pa na enem dvorcu in v enem primeru.

Prepoved zabajanja v krčme. Okrajno sodišče v Krškem je prepovedalo urarju v Krškem Pavlu Obidu zabajanje v krčme do 31. septembra 1934, okrajno sodišče v Mari-

boru pa Rudolfu Kocbeku, Vinku Kocbeku, Rudolfu Skrbinku, Stefanu Komaru, Jožetu Pešlu in Maksu Korošču, vsi iz Vukovega dola za dve leti.

Razid zadruge. Zadruga pekarna r. z. z. o. z. v Hrastniku se je po sklepu občnega zbora razdružila in stopila v likvidacijo. Upniki naj prijavijo terjatve do 31. decembra likvidatorjema Francu Majerju, pekovskiemu mojstru in poslovdji v Hrastniku, in Stefanu Holcu, poslovdji v Ljubljani, Postojnska ulica 11.

Opozorilo vlagateljem. Izseljenski komisariat v Zagrebu opozarja vlagatelje omenjene banke, da sprejema konkurzno upravitelj prijave vlagateljev, da se zaščitijo njihove terjatve napram banki. Izseljenci povratniki, ki se enude v Jugoslaviji in imajo v tej banki vložen denar, se pozivajo, naj sporoče najkasneje do konca oktobra izseljenski komisariatu v Zagrebu, Kamenita 15 ime in bivališče z navedbo, koliko denarja (v dolarjih) imajo vloženega. Prijave je treba priložiti 5 Din in taksi znamki in 30 Din za stroške brzojavke konzulat.

Prepovedana publikacija. Notranje ministrstvo je prepovedalo širiti v Zagrebu izhajajoči mesečnik »Signal« št. 4 do 6 za mesec avgust in oktober.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme. Včeraj je bilo pri nas deževno, drugod pa samo oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Sarajevu in Skoplju 27, v Beogradu 25, v Splitu 22, v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu 17 stopinj. Davj je kazal barometer v Ljubljani 754, temperatura je znašala 11°.

Izmed najboljšega — najboljši! Zdravilo, hore d. evri, južno, vino, pivu, likerji, sladice itd. At. zmaži na čajanke, godovanja in domače zabave.

Automatični buffet RIO, Šelenburgova ul. 4 Tel. 28-63.

Trije samomori. 40-letna Zorka Čolič iz vasi Jakupovec blizu Banjaluke je skočila v mlako in se zadušila. Domači so jo potegnili čez dva dni mrtvo iz blatne vode. V smrt je šla, ker jo je že več let razjedal rak. V Dardi na Hrvaškem sta si končala včeraj življenje invalid Jakob Ditrich, ki je bil znan kot velik pijanec. Kaj ga je pognalo v smrt, ni znano. Drugi samomoriec je 69-letni Aleksander Kurel, oče 7 otrok. Obesil se je v kleti svoje hiše. Tudi on je bil velik pijanec. Zapustil je poslovilno pismo, ki v njem pravi, da naj sin misli nase on se je pa obesil zaradi zeta in svoje hčere.

Na vrbo se je obesil. Blizu Zagreba se je obesil včeraj zidarski mojster Dragan Korbelik. Mož je bil pijan; predno se je obesil na vrbo, je popil 2 del žganja. Zapustil je kratko poslovilno pismo, ki v njem pravi, da gre v smrt, ker se je navlečil življenja.

Dva detomora. 25-letno kmečko dekle Bara Matišič iz Ivanjca blizu Varaždana je umorila te dni že drugega svojega otročka. Prvega zločina ji niso mogli dokazati, zdaj so pa oblasti točno ugotovile, da je Bara rodila zdravega otroka in ga zadavila. Pet dni je skrivala trupelce v postelji, potem ga je pa zakopala na pokopališču.

SRBSKA GODBA — pjevačice

DNEVNO ob 8. v hotelu TIVOLI. Vino Din 12.

Kaparji na čespljah so se v naši banovini zelo razpasli in prete ugonobiti naše česplje popolnoma. Navodila za pokončevanje dobite pri tvrdki »CHEMOTEC« NAČ, Ljubljana, Mestni trg 10, na dvoršču hiše Skaberne. 546n

Absolutno varno tovarniško podjetje išče posojilo Din 2.000.000 v gotovini. Plačilo tudi v obrokih sprejemljivo. Ponudbe na upravo pod značko »Varna nalozba«—548a.

Pri zaprtosti in hemoroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu, je naravna »Franz Josefovica grenčica« večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trehdesetih obolenjih, da deluje »Franz Josefovica« vada sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franz Josefovica« vada se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zvočni kino Ideal

Bomba smeha! Film, ki bo izzval viharje smeha!

On in njegov sluga

OSKAR SZABO — PAUL HENCKELS

Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer, jutri ob 3., 5., 7. in 9. zvečer

Iz Ljubljane

Simfonija generalna za prvi ljudski simfonijski koncert v letošnji sezoni je pokazala, da nam bo nudil v nedeljo 16. t. m. pomnožen operni orkester pod vodstvom kapelnika g. Neffata velik umetniški užitek. Spored je izredno srečno izbran in mora navdušiti vsakega poslušalca. Predvsem opozarjamo na nastop mladega celjskega violinista Mirana V. herja. Čeprav zelo mlad, je cel junak. Mojestreko je obvladal obe točki, kateri igra na tem koncertu, in sicer Bachov violinjski koncert v a - molu s spremljevanjem godalnega orkestra in Vieuxtempsovo balado in polonezo za violinsolo s spremljevanjem orkestra. Njegovemu učitelju, ravnatelju celjske Glasbene Matice, g. Karlu Sancinu, moramo le čestitati: k uspehom, ki bodo brez dvoma v čast nam vsem, v prvi vrsti pa njemu. Poleg tega igra orkester Mozartovo predigro k operi Figarova svatba, dalje Schubertovo nedovršeno simfonijo v h - molu in pa Massenetovo suito Scènes pittoresques. Poudarjamo, da je sodežev vseh vrst še dovolj na razpolago. Dobe se od 6 do 20 Din v Matični knjižarni. Ravno tako moramo poudariti, da bo gledališka uprava vzdržala ljudske simfonične koncerte le v tem slučaju, če bo obisk zadovoljiv. K tem koncertom še prav posebno vabimo našo mladino. Stojišča so po 4 Din Vstopnice so v predprodaji danes ves dan v Matični knjižarni in jutri v nedeljo dopoldne od 10. ure dalje pred koncertno dvorano.

Je ženo, za njo je za otroke

»Tempo« čestiti na obroke

Ljubljana Gledališka 1 CELJE Askercova 3 MARIBOR Slovenska 40

Prav Ljubka in privlačna filmska opereta je »Lepa pustolovščina«, ki nam pokaže priljubljeno Käthe Nagy v eni njenih najbolj srčkanih vlog. Nepozabna je v tem filmu Adela Sandrock, ki igra staro mater tako prepričljivo in globoko občuteno, da mora njena igra zadovoljiti še tako »razvajenega« gledalca. Ta film-opereta je tudi nekoliko pikantna, kar ji pa seveda ne škoduje, temveč nasprotno privablja bo še več gledalcev. Človek se lahko dobro zabava in od srca nasmeje, kar je tudi mnogo vredno.

Gg. akademiki, ki bi bili pripravljene jutri dopoldne sodelovati pri nabirni akciji za ustanovitev Centra nega šolskega zobnega ambulatozija, naj se prijavijo danes do 7. zvečer ali jutri ob pol 9. jutraj pri zastopniku prireditelne odbora v banovinski hranilnici, Knafljeva ulica.

Sadni sejum na ljubljanskem velesejmu bo od 5. do 7. novembra. Sejem, ki ga priredita Kmetijska družba in Ljubljanski velesejem, bo nudil velik izbor prvovrstnega zimekega sadja. Sadje se bo oddajalo pakovano v ameriških zabojih. Opozorjamo občinstvo na to ugodno priložnost, da se preskrbi z zdravim sadjem za zimo.

Oglejte si alpski vojni film »Planine v plamenih«. Samo še danes ob 2. pop. in jutri ob 11. bo predvajala ZKD znameniti film »Planine v plamenih« z Louisom Treuerjem v glavni vlogi. O filmu samem in o njegovi odlični kvaliteti se je že toliko pisalo, da je odveč vsaka nadaljnja beseda. Predstave v Elitnem kinu Matici, danes ob 2. pop. in jutri ob 11. dop.

Turisti in smučarji!

Nepremotljive gojzice in smuške čevlje izdeluje po naročilu ter sprejema vsakovrstna popravila J. ANDERLE, LJUBLJANA, Strossmayerjeva 4 (nasproti II. gimnazije na Poljanah). — V predsezoni 30 % popusta.

Tlakovanje zgornjega dela Resljeve ceste — od križišča Komenskega ulice do Masarykove ceste — se prične prihodnje dni. Cesto so začeli te dni že razkopavati. Kocke in robniki so v zadostni množini navedeni. Za vozni promet bo cesta kajpak za čas tlakovanja zaprta.

Ljubljanski šahovski klub javlja, da se bo vršil drevi ob 20. v restavraciji hotela »Stone« izredni občni zbor. Ker bo važen za poživljenje in novo delo v društvu, vabimo vse člane in šahiste sp. t. da se ga udeležijo v čim večjem številu.

Nedeljski popoldanski plesni tečaj »Jenkovce šolec« v Kazini se vrši od p. 4 do 7. zvečer. Pouk in večna vseh plesov. Začetniški (ce) točno ob 3. Novi člani vabljeni. — Djaki popust. 545n

Posebni »Začetniški plesni tečaj« Jenkovca zavoda v Kazini se prične v ponedeljek 17. ob 8. zvečer za dame in gospe. Pouk vseh osnovnih poljmov družabnega plesa in bon tona. Informacije in posebne ure celodnevno. Djaki popust. 545

Obrtniško društvo v Ljubljani pripravlja po svojih vajenskih odsekih za zadnji dan novembra veliko dobrodelno prireditev v korist siromašnim vajencem in vajenkam. Ker bo to prva javna prireditev obrtne mladine v Ljubljani in humanitarna značaja, že danes opozorjamo nanjo vsa plemenita srca. Točen spored prireditev objavimo pozneje.

Umrti so v Ljubljani od 7. do 13. t. m.: Todor Uršula, 80 let, delavka, Japljeva ulica 2; Hermann Hermann, roj. Fischer, 79 let, vdova trgovca, Mestni trg 8-III.; Lavrenčič Marija, roj. Buda, 80 let, hišnica v hotelu Union, Vidovdanska cesta 9; Dolinšek Erna, 26 let, zasebnica, Realjeva cesta 31-III.; Jermol Solestika, roj. Kapfer, 56 let, žena prog. mojstra Josipa, Korytkova ulica 7; Verbaš Ignac, 78 let, ravnatelj Narodne tiskarne v pok. Knafljeva ulica 4-III.; Reške Emilija, 79 let, bivša šivilja, Japljeva ulica 2; Pelan Oton, 78 let, ravnatelj OUZD v p. Jegličeva cesta 10-III.; Lohar Franciška Julijana, 1½ leta, hči postrežnice, Vodovodna cesta — Jams; Melik Anton, 40 let, mišrski mojster, Ižanska cesta 32; Justin Antonija, vdova Trdnik, roj. Rozman, 49

Kdor se hoče dobro zabavati in od srca nasmejati, naj si ogleda UFIN film

Danes ob 4., ½ in ¾ in 10. jutri ob 3., 5., ½ in ¾ in 10

Lepa pustolovščina

Käthe Nagy
Wolf Albach Retty
Otto Wallburg
Adele Sandrock

Najnovejši UFA zvočni tednik

Elitni kino Matica
Telefon 2124

let, žena kočijaža mest. pogrebnege zavoda, Ambrožev trg 6; Goldstein Ana, roj. Morgenstern, 63 let, žena trgovca, Beethovnova ulica 14; Bujas Josip, 58 let, posestnik, Vidovdanska cesta 9; Novak Janez, 58 let, posestnik, Vidovdanska cesta 9. — V ljubljanski bolnici so umrli: Pipp Peter, 9 dni, sin trgov. sotrudnika, Vodovodna cesta 48; Zbogor Roza, 44 let, žena trgov. potnika, Vidovdanska cesta 1; Strempej Janez, 11 let, sin posestnika, Kladje 5, srez Kranj; Režen Nežka, 9 mesecev, hči delavca, Apšnova ulica 18; Jeglič Rado, 62 let, vpok. post. sekretar, Hranilnična ulica 11; Jevšjak Stefanija, 1 leto, hči delavca, Ižanska cesta 421; Oražem Srečko, 5 mesecev, sin delavca, Dravska ulica 12; Kopic Filip, 24 let, zidar, Srednje Gameljne 9; Stopar Valentin, 1 leto, sin tesarja, Repnje 2; Bogataj Matjevž, 71 let, užitar, Račevo 7 pri Zbirih; Tkačev Olga, 6 mesecev, hči strežaja, Moste, žrebčarna; Lorbek Ivan, 47 let, žagovodja, Stahovica št. 5 pri Kamniku; Ogrin Ivana, 35 let, dinarica, Vel. Lj. polje 10 pri Vrhniki; Končija Franja, 20 let, hči posestnika, Kresnice 19; Perhavec Franc, 77 let, strojevodja v p. Divača št. 3; Perko Leopoldina, 49 let, žena vpok. nadučitelja, Stojice 54; Vercer Franciška, roj. Rotar, zasebnica, 81 let, št. Juri ob južni železnici.

PROTI IZPADANJU LAS, za okrepitev lasišča pomaga edino umivanje glave z kozmetičnim ekstraktom

„LIPOVICO“

Ki ustavi in prepreči izpadanje las, napravi lasišče odporno proti boleznim, okrepi in pospeši rast las, ki jim istočasno daje elastičnost, bujnost in sijaj.

Večletna praktična preizkušnja in mnenje strokovnjakov potrjuje uspešno nenadomestljivo »LIPOVICO«.

Lipovica je torej damam in gospodom neobhodno potrebna. Dobi se v originalnih steklenicah z zaščitno znamko pri Franjo Zabjek, Ljubljana, Cerkvena ulica 1.

Cena Din 20.—

Delavski oder »Svobode« v Ljubljani vprizori jutri ob 20. v dvorani Delavske zbornice reprizo izbornou uspele burke - satire »Dobri vojak Švejk«.

Ciril - Metodova šentpeterska podružnica v Ljubljani priredi Martinov večer dne 5. decembra t. l. 547n

V počastitev spomina blagopokojnega strojevodja drž. žel. v p. g. Finca Andreja je darovalo osebo kurilnice Ljubljana I gl. kolodvor društvu slepih Din 220. Srčna hvala!

Plesne vaje društva »Krkec« se prično v četrtek 20. oktobra ob 8. zvečer pri Mikliču. Plesnih vaj se lahko udeleži vsako (vsaka), čeprav ni član (članica) društva »Krkec«! Prijave se sprejemajo pri predsedniku »Krkec« Rostanu. Gajeva ulica 9 ter v četrtek pri plesnih vajah. 549-n

Dunajsko pranje, svetlolikanje Simenc, Kolodvorska ulica 8.

Iz Novega mesta

Veliko zborovanje JRKD se obeta naši metropoli za nedeljo 30. t. m. na prostornem trgu kraljeviča Petra. Govorili bodo aktivni ministri, poslanci in domačini.

Prvenstvena tekma krajevnega SK Elana in notranjskim SK Javornikom z Rakeke bo jutri popoldne na Loki. Je velevažna, ker gre za prestiž dolenskega kluba in s tem sportnega zastopstva Dolenske. Pred 14 dnevi je bila med istima kluboma tekma na Rakeku. Izpadla je v korist naših sportnikov. Jutri bo revanša. Od nje zavisil glas in ime našega Elana in pe njem sportne Dolenske. Take tekme so tudi v tujskoprometnem oziru važno propagandno sredstvo za naše mesto, zato naj bi Novomeščani cenili delo svojih sportnih tovarišev in jim s svojo kar najbolj obilno udeležbo na tekmi izkazali priznanje, ki ga v resnici zaslužijo.

Roko si je zlomil sedemletni Miran, sinček novomeškega postajenatelnika g. Jarca.

Preseljevanje novomeškega prebivalstva. V tretjem četrtletju, to je od 1. julija do 30. septembra se je doselilo v Novo mesto 18 moških in 18 žensk, skupaj 36 oseb, ki tvorijo 8 družin in 7 posameznikov. Iz domačega sreza so se doselili ena družina in en posameznik, skupno 4 osebe, med njimi le en moški. Iz drugih srezov je prišlo 6 družin in 4 posamezniki, skupno 26 oseb, od teh 14 moških. Iz drugih držav e preselila ena družina in še dva posameznika, po 3 moški in 3 ženske, skupno 6 oseb. Se več se je v tem času ljudi odeslilo. Kar 47 oseb, to je 28 moških in 19 žensk. Porazdeljeni so na 10 družin in 11 posameznikov. Odhajali so sledeče: V druge sreze dravske banovine je odšlo 41 oseb, ki so tvorile 9 družin in devet posameznikov. Moških je bilo 25, žensk pa 16. V neko drugo banovino je odšla štiričlanska rodilna s p. dvema zastopnikoma vsakega spola. V tujnjo je ošlo le enega moškega in eno žensko. Odselilo se je v tem času torej 11 oseb več kot se jih je priselilo, med

njimi pa je le ena ženska, vsi ostali so moški.

Saljiv nastop, ki bo trajal celo uro, ima jutri popoldne v ljubljanskem radiu tukajšnji učitelj g. Viktor Pirnat. Pod naslovom »Carobna leča« bo z govorom in pesmijo opisoval noro zgodbo, ki se je dogodila v nekem gradu pod Gorjanci leta 1685. Nastop bo od 16.30 do 17.30. Za Martinovo nedeljo pripravlja celourno radijsko šaljivko »Med hrami in zidanicami«.

Zadnji dnevi tragatve so po naših govorih. Ni bilo letos, žal, tako lepo in veselo kot sicer. Kislo vreme je vse pokazilo. Tudi grozdje. Vinogradniki hite obirat in stiskati, ker jagode skoro vidoma gnijejo. Dežja pa le ni in ni konec. Vsaj malo ga mora biti vsak dan. Le v četrtek smo bili ta teden brez njega.

Streljska družina prav pridno vežba svoje članstvo na strelišču v Tršaku. Tudi jutri bodo ves dan strelske vaje kot priprava za nagradno streljanje naslednje nedelje. Brez dvoma se bodo tudi tedaj odrezali naši strelci kot so se na veliki zadnji tekmi v Ljubljani. Drugi teden c tem kaj več. Osobito vsak moški naj bi se udeleževal v plemenitem sporu streljanja ter se prijavil kot član Strelski družini.

Ni se mu posrečilo. Kot menda povsod, je tudi pri nas kolesarjenje silno razvito, skoro bi dejal razpaseno. In kaj pogosto kdo potoji, da je ob kolo. Le majhna nepazljivost, pa ga že ni. Predsedničjim bi kmalu bilo nekaj takega v Bršljinu. V Cerlovi hiši ima mizarsko delavnico Joško Košlar in njegovi pomočniki so se na večer že pripravljali, da se s kolesi popeljejo v Novo mesto. Prilomili so ob hišo kar tri kolesa. Mrak je že nastajal in mimoidoči železničar je opazil nekega črno oblečenega in s črnim klubokom pokritega tuja, ki se je kaj sumljivo vrtel in sukal okoli hiše. In ga je narahlil, kaj išče tod okoli in če bi rad zmaknil kako kolo. Tuje se je brez besede izgubil. Pa najbrž ne daleč. Okoli osmih zvečer je v luninem svitu srečala neka domačinka črnega tuja na cesti z lepim novim kolesom. Znanega ji pomočnika. Spoznala je takoj tatvino in pričela klicati na ves glas. Tuje se je prestrašil, ljudje so hiteli iz bližnjih hiš, on pa je spustil kolo na tla, se stisnil v dve gubi in prihujeno ob čestnem jarku izginil k potoku iz vzela ga je noč. Ne puščajte samih koles pred vrati!

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Tel. 2730.

Luciano Albertini

v filmu senzacij in pustolovščin

Tempo! Tempo!

Danes ob 4., ½ in 9. zvečer
jutri ob 3., ½, 5., 6., ½ in 9. zvečer

Iz Kranja

Novi sreski podnačelnik. Dosedanji sreski podnačelnik g. dr. Ivan Zobeč je nedavno odšel na novo mesto h kraljevi banški upravi v Ljubljani. V Kranju je služboval nad 7 let ter je bil splošno zelo priljubljen, ker je marljivo in vestno vršil svojo službo in šel ljudem po možnosti na roke. Na njegovo mesto je prišel g. Mahnič doma iz Istre, bivši sreski podnačelnik v Ptuj.

Slovesna otvoritev kmetijske razstave v Kranju bo v soboto 22. t. m. ob 10. uri v glavni dvorani Narodnega doma. Razstava bo trajala do ponedeljka 24. t. m. Prireditve je obsežna in veleznimiva, saj obsega šest posebnih oddelkov. Priporoča se številčen obisk ne samo kmetom in šolam, temveč tudi trgovcem.

Tuji v septembru. V prejšnjem mesecu je posetilo naše mesto 178 tujcev, med njimi 153 Jugoslovenov in 25 inozemcev.

Uspela gledališka predstava. Gledališki oder Narodne čitalnice je preteklo sredo otvoril letošnjo sezono z dvodejansko komedijo Past, ki jo je napisal znani francoski dramatik E. Scribe. Režiser je g. Dore Kern. Sodelujejo samo dobre moči. Predstava je odlično uspela. Komедijo bodo ponovili jutri ob 3. uri pop., konec predstave bo že ob 5. uri.

Kavarniški koncerti. Čez poletje so naše kavarne precej prazne. Jeseni pa ožive, ker nudijo gostom poleg revij in dnevnikov tudi redne koncerte. V Narodni kavarni nastopi jutri popoldne prvič damska tamburaška kapela, ki bo za Kranj gotovo zanimiva novost. V kavarni Stara pošta pa bo drevi in jutri salonski jazz-orkester v pomnoženi zasedbi. Čeprav malo denarja vendar veliko muzike.

Nogomet. Preteklo nedeljo se je vršila tekma med Korotanom in ljubljansko Svobodo. Kljub slabemu vremenu in mokremu terenu je bila igra živa in hitra in je do konca zanimivo potekala ter se je končala z rezultatom 4:1 za domačine. Jutri se prvič letos srečata SK Korotan in SK Jadran (Ljubljana). Jadran je znan v Kranju še po svojih gostovanjih iz prejšnjih let, ki so bila zelo zanimiva. V predtekmi nastopita rezervi obeh klubov. Pričetek ob 14. uri. Dopoldan ob 10. uri igra Korotanova mladina s SK Zarjo iz Škofje Loke.

Po filmskem svetu

Česar se Janezek nauči ...

Vsak film zahteva od igralca nekaj novega, saj je že po svojem bistvu čisto drugačen kakor gledališče. Ode je omejen, igralec samo pripoveduje o vsem, kar ima v svojih spretnostih in ne vem še o čem, in gledalec se mora zadovoljiti s tem pripovedovanjem. Pri filmu pa mora občinstvo videti, kaj igralec res zna.

Zato sta morala Willi Forst in Willy Fritsch (zapomnite si: prvi se piše z »k« in drugi z »y«) čudno pogledati, ko sta prvič prebirala manuskript in prečitala sta-

kaj ne razbije in ne razlije. In tega sta se morala naučiti.

Za »tehničnega svetovalca« so jima dali poklicnega pomivalca oken iz Neubabelsberga, ki ju je poučil o skrivnostih pranja oken in pomivanja oken.

In potem so ga vprašali, kako sta se učila.

»Veste,« je odvrnil, »nič slabega nočem reči o svojih imenitnih tovariših, povem naj le to, da sem odkril celo vrsto novih načinov pranja. Samo pri odskoku s ko-

Črnomelj naravno središče Bele krajine

Zadnja leta je življenje v Črnomlju zelo živahno in mesto se lepo razvija

Črnomelj, 13. oktobra.

Dasiravno se Črnomelj in Metlika morata pohvaliti z mnogo starejšo slavo, negoli večina slovenskih mest, imata mestne pravice šele od prvih let 15. stoletja. Bela Krajina pa se ponosi s svojimi stanovalci še iz mlajše kamnite dobe, nekako iz 25. stoletja pred Kristusom. Baje je bila na Hučarju pri Podzemlju nekdanja ilirska prestolnica. Za časa Rimljanov je spadala k Panoniji, a že od 7. stoletja dalje je prebivališče Jugoslovancev. V bližini Metlike je bila menda rimska postojanka Cructo, a tudi v Črnomlju je bila še za časa Rimljanov naselbina, kar dokazuje eno uro hoda oddaljena votlina, v katere skalovju so vdolbeni rimski napisi in slike, ki predstavljajo daritev v čast božanstvu sonca Mitri.

Kakor za Metliko, tako niti za Črnomelj ni točno dognano, odkad ima mestne pravice. V XIV. stoletju je bil še trg, v odredbi iz leta 1407 vojvode Albrehta, v kateri so vitezi in vojskaki Črnomlja in Metlike osvobodili davčnin, pa sta že oba kraja imenovana kot mesti. In kolikorkoli se je Črnomelj že preje razvijal, so se mu kot mestu nudili še vse boljši pogoji za napredok. Mesto je naravno središče Bele Krajine, pa je bil tu sedež sreza za vso Belo Krajino do nedavnega, ko je tudi Metlika dobila svoj samostojni srez. Velik napredek zaznamuje Črnomelj zlasti od 1914. leta, ko je bila končno dograjena belokranjska železnica, ki je bila že nad 40 let preje projektirana. V mestu je začela cveteti industrija, trgovina in obrt, kar dokazujejo štirje denarni zavodi v sicer malem mestecu, ki šteje komaj 2000 prebivalcev.

V Črnomlju je več velikih parnih žag v pogonu, zelo aktiven parni mlin, železovarna, premovalnik, velike apnenice, ogljenice, ki izdelujejo oglje predvsem za izvoz, kakor se tudi les obdeluje večinoma za izvoz, okolica pa je bogata tudi na bavljsitni rudi, ki pa čaka boljših časov za izkoriščanje. Podjetje »Jugoles« ima 14 km lastne gozdne industrijske železnice in lastno elektrarno, s katere elektriko preskrbuje vse mesto. Mesto ima vodovod in kanalizacijo. Vsakodnevne redne avtobusne zveze z Vinico-Delnicami in Starim trgom.

Društveno življenje v Črnomlju je živahno. Zelo agila je tukajšnja podružnica SPD, ki je pred leti dogradila planinsko zavetišče na Mirni gori. Enako agilen in pomenen je Sokol s svojim novim domom, ki je v njem poleg drugih prostorov tudi res moderna gledališka dvorana. V isti je instaliran tudi kino, ki vsako soboto in nedeljo predvaja lepe filme. Sokolski dom je delo agilnega mag. pharm. g. Spire Vrankoviča, ki je že 16 let društveni starosta in je bil pred dnevi za zasluge in požrtvovalnost odlikovan z redom Jugoslovanske kronske IV. razreda. Že dobri dve desetletji deluje v Črnomlju tudi zelo agila meščanska godba. Družabno življenje pozimi je enako

živahno. Prirejajo kulturna predavanja, zabave, ples itd. Mestu že več let načeluje sivolasi, zaslužni župan g. Karol Müller, splošno znani poznavalec gospodarskega življenja Bele Krajine in zlasti marljiv organizator in delavec pri domačih denarnih zavodih.

Črnomeljski lekarnar mag. pharm. g. Spire Vranković

Seveda se živahno udeležujejo tudi nogometaši v svojem klubu »Bela Krajina«. Imajo res lepo igrišče, ki jim ga je odstopila mestna občina. Ta klub je eden prvih naših provincijalnih in bi bilo potrebno, da se čim več udeležuje v medmestnih tekmah in tako usposobi tudi za ostrejšo konkurenco.

Kakor sicer prednjači Črnomelj v Beli Krajini s svojim delom, tako bo nedvomno tudi v delu za tujski promet pokazal največjo agilnost, zlasti, ker je tu hotelska industrija zelo lepo razvita in je Črnomelj sploh eno najlepših izhodišč za vso Belo Krajino. V delo za povzdigo iste v tujsko prometnem pogledu bodo nedvomno vsi delavniki Črnomeljski na čelu s svojim agilnim sreskim načelnikom g. dr. Trstenjakom vložili ves trud in napor, posebno sedaj pri ustanavljanju tujske prometnih ustanov, pa jim moramo želeti glede na njihovo res marljivo in resno dosedanje delo le najlepši uspeh in napredek.

Z združenim delom bo tako vsa Bela Krajina lahko postala zaradi svoje blage klime pravi jugoslovanski Meran. Ob prihodki je neki odlični Ljubljancem-zdravnik rekel, da je tam zrak tako mil, čist in zdrav, da bi ga bilo treba v Ljubljano voziti in na litre prodajati. Vsi pogoji za velik napredek so torej tu, zagrabiti je treba le kramp in motiko, pa obdelovati Belo Krajino tudi v tujsko prometnem pogledu. Uspeh ne more izostati.

ODOL učinkuje antiseptično, osvežuje usta in ohrani zobe čiste, lepe in zdrave.

se vidi, da nimamo opraviti s pustolovcem, temveč s človekom, ki si je svest svojih moči in svojega družabnega vpliva, pa vendar ni domišljav. Koliko je potez v tej pisavi, ki so zelo enostavne, s tem pa le še bolj pokažejo uglajenost in odkrit značaj. Poteze so nekoliko valovite, opraviti imamo s starejšim človekom, ki mnogo potuje in išče ne

Telegrama in skriten... Mre...
früh: Grand Hotel... Laurana... -

K. Plavc

prestanov novih lepot, njegovo navdušenje je pa vedno enako. To je trdno usmerjen značaj, ki nikdar ne bo kolebal, niti izgubil svoje smeri.

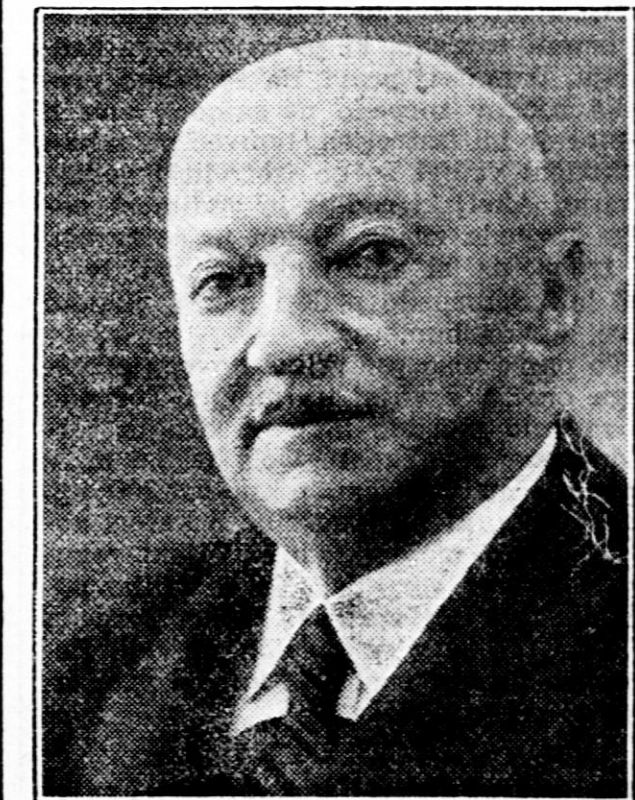
Prihodnjič si pa ogledamo nekaj primerov pisave ljudi, ki pišejo v hipotetičnem stanju.

Psihografolog Karmah.

Inž. A. Klinar — 70 letnik

Ljubljana, 15. oktobra.

Gradbeni direktor v pokouju g. inž. Anton Klinar je dopolnil danes 70. leto svojega življenja. Jubilar je bil rojen 15. oktobra 1862. na Jesenicah, kjer so bili njegovi starši ugledni domačini. Po osnovni šoli v domačem kraju je obiskoval realko v Ljubljani, potem je pa odšel v Gradec, kjer je dovršil tehniko. Kot diplomirani inženjer je stopil najprej v službo mestne občine ljubljanske. Toda kmalu ga

je deželni odbor bivše vojvodine Kranjske sprejel v deželno službo. Kot odlični tehnik je tej službi posvečal vse svoje izredne delavne moči blagru svoje ožje domovine in ko je umrl višji inž. Vitschel, ga je deželni odbor, ki se je bil uveril o izredni Klinarjevi kvalifikaciji, imenoval za šefa deželnega stavbnega urada, na katerem mestu je ostal do svoje vpokojitve po dopolnjeni službeni dobi, trajajoči nad 35 let.

Ko danes praznuje jubilej, lahko s ponosom reče nazaj na lepo življenjsko dobo, on, ki mu življenje nikdar ni bilo praznik, temveč vedno delavnica. Neštete in nevonljive so njegove zasluge za bivšo deželo Kranjsko, tako glede organizacije cestnih, melioracijskih in arhitektonskih zgradb in naprav in kdor ve, kaj vse je bilo na tem polju pred vojno storjenega, lahko uvidi, kako ogromno delo je ležalo na ramenih šefa deželnega stavbnega urada.

Ko je deželna vlada po prevratu likvidirala svoje posle, je inž. Klinar izvršil likvidacijo tehničnega dela uprave zopet s svojo prirojenjo mu vestnostjo. Njegovo delo je bilo upoštevano tudi na najvišjem mestu in je bil v znak priznanja odlikovan.

Poleg odlične uradne delavnosti in kvalifikacije, ki so jo vedeli ceniti tudi vsi Klinarjevi tovariši in sodelavci v deželni službi, diči g. Klinarja tudi redka ljubeznjivost v družabnem običaju. Mirno lahko rečemo, da spada inž. Klinar v vrsto onih mož, ki uživajo neomejeno spoštovanje in odkrite simpatije v javnem in zasebnem življenju. Zato je na mestu naša želja, da bi jubilar, ki je še vedno čil in čvrst, v zadovoljstvu in miru dočakal še več jubilejev.

Pozabljenost.

Zena: Si vrgel v nabiralnik pismo, ki sem ti ga dala zjutraj?

Mož: Ne, nisem ga, ker...

— Saj sem vedela, da boš pozabil!

Vsi možki ste enaki. Kaj neki ti roji po glavi?

— Nisem ga mogel vreči v nabiralnik, ker...

— Nehaj mi no s temi neumnimi izgovori!

... ker si mi ga pozabila dati.

Käthe Nagy v novih filmih

Naša rojakinja Käthe Nagy je letos dobila pri Ufi največ glavnih ženskih vlog. To ni prav nič čudnega. Hitro si je pridobila naklonjenost filmskega občinstva, ki postaja od filma do filma večja. Če jo človek posluša, ko govori v filmu, občuti, da je res igralka z dušo in telesom, da res živi v igralškem miljeju, kakor bi bila v njem doma.

Tudi s svojim letošnjim partnerjem mora biti zadovoljna. V letošnjih treh svojih največjih filmih ima tovariše, ki je lahko nanje ponosna. Willy Fritsch, Hans Albers in Wolt Albach-Retty so imena, ki danes precej pomenijo.

Zdaj ima dosti dela. Dela dan za dnem. Nova produkcija mora biti čim prej na trgu in to ni šala. Se oddahni se počeno ne more. Ne samo zaradi igre, saj mora igralka misliti še na druge stvari, na primer na obleke. Obleka je pri filmu zelo važna.

Višnjevo obleko za »Lepo pustolovščino« je že odložila. Da je bila lepa, boste lahko videli v filmu, ki pride v kratkem k nam. Za film »Jaz ponoči, ti podnevi« je dobila posebno lep kostum. Tudi rdečo obleko v operi »Zvezda iz Valencije« ji boste najbrž zavidel.

Ko so jo vprašali, kateri izmed teh fil-

mov ji je najbolj všeč, je odvrnila, da upa, da bo svojim gledalcem ugajala v vseh treh, ker je vsak izmed njih drugačen. Pristavila pa je takoj, da je njena najlepša zabava igranje samo in vse malenkosti, ki so z njimi v zvezi.

Kaj je novega pri Ufi

Za film »F. P. 1 ne odgovarja« so nedavno dovršili posnetke v Hamburgu, Cuxhavnu in ob izlivu Labe. Zdaj so igralci odpovali na Vzhodno morje, kjer napravijo še ostale zunanje posnetke. Film bo v treh verzijah, nemški, francoski in angleški.

Ateljejska dela za film »Kako povem svojemu možu?«, ki ga režira Reinhold Schünzel, so že pri kraju. Glavne vloge igrajo Renate Müller, Georg Alexander, Ida Wüst in Curt Vesperman.

Tudi film »Prekrizan račun« pride kmalu na filmski trg. Glavni vlogi sta dobila Heinz Rühmann in Tonny von Eyck.

Tik pred dovršitvijo je tudi film »Ti po dnevi, jaz ponoči«, kjer igra Willi Fritsch in Käthe Nagy. Film je zanimiv posebno po svoji vsebini. Veselo nam pripoveduje zgodbo o mladem možu in dekletu, ki spita na isti postelji, eden ponoči, drugi podnevi, ne da bi vedela drug za drugega. Film bo izdelan tudi v francoski in angleški verziji.

Sredi tega meseca začno izdelovati film »Zapuščena markiza«, kjer bosta igrala skupaj Konrad Veidt in Lillian Harvey.

Ufa izdeluje tudi film iz življenja sportnikov, ki se bo imenoval »Boja«. Glavni vlogi bo igral M. v. Brauchitsch, letošnji zmagovalac pri avtomobilskih dirkah na Avusu pri Berlinu. Zunanje posnetke so napravili med dirkami, notranje pa dovrše v ateljejih v Neubabelsbergu.

Praški filmski spored

Alfa: »Pesem noči«, nemški tonfilm s tenorjem Janom Kiepurom v glavni vlogi; Fenix: »Zvezde z neba«, nemški tonfilm (Gustav Fröhlich, Lilane Haind), Gaumont: »Simfonija ljubezni«, nemški tonfilm (R. Tauber); Hvězda: »Hrepenenje 202«, nemški tonfilm (Magda Schneider, Fritz Schulz); Passage: »Hrepenenje 202«, nemški tonfilm (Magda Schneider, Fritz Schulz); Olympic: »Hrepenenje 202«, Lucerna: »Pred maturo«, češki tonfilm; Illusion: »Pravica na greha«, češki tonfilm; Kapitál: »Rasputin«, nemški tonfilm (Conrad Veidt); Radio: »Millions«, francoski tonfilm (Albert Préjean); Beranek: »Millions«, francoski tonfilm; Maceska: »Tri sestre«, nemški tonfilm s Hansi Niese; Roky: »Dekleta v uniformi«, nemški tonfilm; Sport: »Rop Mone Lisa«, nemški tonfilm (Willy Forst); Beseda: »Bob 13«, nemški tonfilm (Werner Fütterer); Akademija: »Srečna srca«, nemški tonfilm (Magda Schneider); Domovina: »V dvoje je lepše«, nemški tonfilm (Magda Schneider).

Vidimo torej, da prihaja tudi praški filmski program po veliki večini nemške filme, kajti izmed 14 filmov je zdaj na sporedu v Pragi 11 nemških, 1 francoski in le 2 češka.

— Morda se ne veste, da so Luciana Albertinija enega najboljših igralcev senzacijskega filma, oddali v sanatorij za živčno bole, da napravi Tom Mix s svojo skupino klovbov turnejo, ki ga bo vodila v Afriko, Indijo in Evropo. — da so dospeli v Berlin na kratek poset Richard Barthelmes, brat Mary Pickford in Vilma Banky, da nameravajo čim izdati Nedbalovo opereto »Poljska krik kot zvočni film v češki in nemški verziji.

Kolikor ljudi, toliko pisav

Še nekaj primerov, ki nam kažejo tesno zvezo med pisavo in značajem človeka

Ljubljana, 14. oktobra.

Pisav je toliko, kolikor je ljudi, kolikor je človeških značajev. Kakor si nista dva človeka popolnoma enaka po značaju in lastnostih, tako bi tudi zamažali iskali dva, ki bi imela do pičice enako pisavo. Tudi v tem imamo dokaz, da sta pisava in človekov značaj v tesni zvezi. Zato lahko nazivamo nešteto primerov, ko nam pisava kaže značaj in lastnosti človeka. Mnoge smo si že ogledali, mnogo jih imamo pa še v zalogi. Ogledimo si torej še nekatere.

Takoj prve dni, ko sem začel kot grafičar praktično delati, se je zgledala pri meni neka dama. Pokazala mi je svojo pisavo. Kako veliko nasprotje je bilo med njeno

*zdravje srca prdnost
in očinu rakom dobro*

pisavo na eni ter njenim elegantnim nastopom na drugi strani! Velika družabna ugajenost je odmevala iz njene govornice, vendar sem pa takoj začutil nekaj hladnega, ko sem govoril z njo. Nisem si znal raztolmačiti sence, ki naj bi ležale v njenem značaju, dokler nisem videl njene pisave. Misli-la se je omožiti, bila je nevesta. Odločno sem ji odevetoval, naj nikar ne sklepa zakon-ske zveze, ker ne bo onesrečila samo se-be, temveč bo pahnila v pogubo tudi človeka, ki po svojem značaju tega ni zaslužil.

Vedel sem, da me ne bo ubogala, pa sem ji vendar svetoval in prepričevalno prigovarjal, kolikor se je le dalo. Dama je pa šla le za svojo koristjo, omožila se je, da bi si gumno opomogla. Njena prva pisava je bila zelo čudna mešanica ptez. Nekam trdo je pisala, okorno, kar mi je bilo dokaz, da svoje družabne uglajenosti in lepega vedenja nima iz šole ali iz dobre družbe, temveč da je to na nji vse izmaljeno, da so ji prinislo to peripetije, ki jo je vodila skozi nje življenjska pot. Črke nimajo nobene stabilnosti, so nekam razmetane, vendar se pa vsaj v nekaterih mehkih potezih skriva želja, da bi našla mirno in varno zavetišče.

Čez nekaj let eva se zopet srečala. Potožila mi je, kako je nesrečna s svojim možem, priznala mi je, da ni videla drugega izhoda, nego da si poišče ljubčika v nadi, da bo lahko neopazeno varala moža. To se ji pa ni posrečilo. In mož, ki jo je dvignil iz bede v mirno, brezkorno življenje, ni prene-

sel razočaranja in ni klonil le duševno, tem-tudi fizično. Njegove moči in sposobnosti so pešale, dokler ni napravil konca neznosnemu položaju.

A ono...? Poteze njene pisave so postala močnejše, čeprav še vedno niso sigurne,

*Ali sem razbijelega
radovoljno. Sem
za mojim. Tmoseu
koki inidkusi*

sama se je utrdila v sencah svojega značaja in nikoli več ne bo našla v življenju trdne opore, nobene sigurnosti ne bo dosegla in tudi zvestobe ne bo nikoli več poznala. Prepričan sem, da bo vztrajala na svoji poti, dokler se lahko upa na ljubezen in znanje, potem bo pa žalostno zaključila svojo težko pot. Koliko manj gorja bi bilo na svetu, če bi ljudje poslušali nasvete duševno močnejših in sposobnejših ljudi.

Ogledimo si še dva zanimiva primera. Pri prvem se kaže neverjetno močan duh, lahko bi rekel, da zre fantastičnost iz te pisave. Ko sem si jo dobro ogledal, sem spoznal da

*profesore dr. prof.
Bakig vpet
Hotel*

dotični pod vplivom fiksne ideje duševno trpi. Njegova ideja ima sicer svojo podlago, samo osredotočiti se dotični ne more na nobeni stvari. Premalo pozitivnosti je v njegovi pisavi, torej tudi v njegovem značaju, čeprav se kaže v nji sila in odločnost boriti se do konca, do zmage ali do poraza. Nekakšen nacionalistični duh veje v splošnem iz te pisave in gotovo je dotični nacionalistično orijentiran. V svoje načrte se je tako poglubil in življal, da je začel duševno pešati in da bodo njegove telesne moči izprane predno bo kaj resnega ustvaril. Ne bo ri se sicer zamaž, toda svojega cilja ne bo dosegel. Vendar bo pa vztrajal, čeprav bodo njegovo delo dovršili drugi.

V tretjem primeru vidimo odlične duševne lastnosti. Že po skromni, solidni pisavi

Krengerjeva afera v novi izdaji

Polom podjetij ameriškega kralja elektrarn Samuel Insulla

Smrt Ivarja Krengerja menda v letošnjem letu ne bo edina pobuda za velike afere, ki pretresajo vse gospodarsko življenje v temeljih. Bati se je, da polom ameriškega koncerna, ki sta ga pred mnogimi leti ustanovila brata Martin in Samuel Insull, ne bo prav nič zaostajal za Krengerjevo afero. Po naglem razmahu, ki ga je doseglo podjetje obeh vladarjev elektrarn vsega srednjega zapada Zedinjenih držav, sta jo Samuel in Martin popihala pred zakonom. Še pred meseci so preskrbovala podjetja obeh Insulloz z električno

gov brat rojen v Angliji in ni sprejel ameriškega državljanstva.

Državni tožilec je opetovano pozval oboje brata, naj se prostovoljno vrnejo v Chicago, da bi odgovorila na mnoga vprašanja v zvezi s polomom njihovih podjetij v aprilu tekočega leta. Ker je ostal poziv brez uspeha, je dvignil državni tožilec Swanson proti bratom obtožbo. Obtožena sta nedovoljenih manipulacij z vrednostnimi papirji svojih podjetij, ko je bil njihov položaj že omajan. Formalno se glasi obtožba na tatvine in poverbe. Martina zasledujejo v treh, Samuela pa v dveh primerih.

Šele pet mesecev potem, ko je družba Middle Western Utilities prišla v prisilno poravnavo, so predložili revizorji knjig poročilo, da je družba daleč prezadožlena. Pozneje sta brata Insull poskrbela, da sta spravila na varno, kar se je dalo, in odnesla pete. Zdaj je znan že tudi seznam njihovih prijateljev, ki so pod zelo ugodnimi pogoji kupili delnice in jih takoj vrgli na trg, kjer so še visoko notirale. Groteskno v aferi je, da je bil Samuel Insull z dvema drugima imenovan za prisilnega upravitelja v svoji lastni skrahirani družbi in da je bil šele pred meseci izločen iz tega trimvirata. Kmalu potem sta jo brata popihala.

Zanimivo je, kako je prišlo do poloma Insullovih podjetij. Sredi aprila je predlagala družba Lincoln Printing Co., naj se Insullova podjetja podvržejo prisilni reviziji, ker niso mogla plačati 8000 dolarjev dolga. Temu predlogu je sledil udarec za udarcom. Sestrsk družba Corporation Securities, ki bi morala njena aktivna po trgovskih knjigah znašati 153 milijonov dolarjev, naenkrat ni imela niti toliko denarja, da bi plačala stroške svoje poravnave. Polom Insullovega koncerna bo vplival tudi na volilno kampanjo v Ameriki. Grške oblasti so Samuela Insulla sicer aretirale, pa so ga kmalu izpustile, češ, da ni nobenega pravega razloga, da bi ga držale pod ključem.

namreč kup človeških kosti. Ko se približa na pr. ena, se dvigne sredi kosti okostnjak, ki udari s kladivom enkrat po zvonce. Ob dveh se dvigneta dva okostnjaka, kako je pa ob 12., si lahko mislimo, ko se dvigne 12 okostnjakov, kar ni posebno prijeten prizor. To čudo med urami je vredno do 100.000 dolarjev. Ta ura kaže tudi dneve in mesece, poleg tega pa še jesen, zimo, pomlad in poletje.

Najmanjšo uro ima rodbina lorda Astora v Angliji. Lord jo nosi v pečatnem prstanu. Ta urica je zelo majhna, vendar pa kaže tako točno, da zaostane na mesec največ za 4 sekunde. Urica kaže namreč tudi sekunde. Navija se enkrat v mesecu. Urica je veljala malenkost 40.000 dolarjev, kar je v našem denarju skoro 2½ milijona Din.

Novi madžarski zunanji minister

Podpredsednik madžarskega parlamenta Puky je postal v Gombosovi vladi notranji minister.

Sovjetski krvnik Pankratov

O sovjetskem krvniku Pankratovu poročajo rusko-francoski novinar Kessel v »Matinu«. Mužik in bivši podčastnik Pankratov je postal s 27. letom naslednik sovjetskega krvnika Emeljanova, ki ga je pobral tifuz. Pankratov je bil pijanec in živel je z neko prostitutko. Vsako jutro je prihajal v zapore brezvičajke, kjer je zajtrkoval, potem se je pa izprehajal po hodnikih, ogledoval svoje bodoče žrtve in se norčeval iz njih. Ponoči je streljal svoje žrtve z revolverjem, in sicer tako, da bi človek mislil, da ubija ljudi s posebno naslado in da ima pri tem največji užitek. Če žrtev slučajno ni imel, kar se je zgodilo zelo redko, je popival po nočnih lokalih, vedno je pa povedal, kje bo ponoči, da bi ga lahko vsak čas poklical.

Tako se je nekoč zgodilo, da so ga poklicali na delo, ko je baš pomejal pri čevljarju nove čevlje. Na eni nogi je imel nov čevlj, na eni pa star in tako je opravičil svoj krvniški posel. Drugič so ga poklicali iz gledališča, kjer je sedel s svojo ljubico. Po treh usmrtilvah se je mirno vrnil k ljubici v gledališče. Pankratov je jedel in pil, da ga je bilo veselje gledati. Ljudstvo je pa gladovalo. Bil je navdušen kvartopirec. Denarja je imel vedno dovolj, kajti na eni strani je bil dobro plačan, na drugi je pa pobral svojim žrtvam vse, kar so imele. Izlidal jim je celo zobe z zlatimi plombami. Usmrtilve so se vršile v kleti, kjer so bila tla asfaltirana in nekoliko nagnjena, da je lahko kri otekala. Stene so bile vse opraskane od krogel, ki so prodirale prsa nesrečnih žrtev.

Ko je Pankratov s svojim krvniškim poslom dovolj obogatel, je izjavil, da je utrujen in da naj ga odpuste. Res so ga odpustili in dobil je mesto predsednika sovjeta nekje na kmetih.

Dobri izgledi.

— No, prijateljca, kako je pa kaj s tvojim sedanjim ženinom?

— Mislim, da bo zdaj bolj držalo. Kupil si je namreč mesečni vozni listek cestne železnice, da bo lahko vsak večer prihajal k meni.

— Aha, gotovo si tudi njega sijajno pogostil.

— Seveda, drugače ne gre... Ti ljudje imajo zveze, njihove roke sežejo daleč.

— In vendar glede tvoje službe ni še nič gotovega?

— Kaj hočemo! Zaenkrat še nič. Toda baš jutri pride k nam na čaj nečak tistega gospoda, ki mi je obljubil službo. To je bajne zelo spreten dečko in tudi on ima dobre zveze... Ta bo zadevo z mojo službo definitivno uredil.

— Seveda bo treba tudi njega dostojno pogostiti, mar ne?

— To se razume! Drugače ne gre. Saj veš, kako in kaj je s tako gospodo.

...Apropos! Ali bi mi ne mogel posoditi vsaj 20 ali 25 zlotov? Saj veš, pogostitev mnogo stane, jaz sem pa na koncu ne samo z denarjem, temveč tudi s kreditom.

Mieczynskega imam rad. Pošteno sem torej razdelil z njim svojo gotovino. Za svečano pogostitev tistega nečaka bo menda za silo že zadostovalo. Toda srce me je pri tem bolelo, ker sem se vnaprej vedel, da bo ta denar naložen na zelo nezanesljivo hipoteko.

Toda kako dopovedati to staremu prijatelju Mieczynskemu?

Protiverska petletka v Rusiji

Do maja 1937 morajo biti iztrebljeni vsi verski obredi in zaprte vse cerkve

V sovjetski Rusiji je zdaj vse življenje stisnjeno v okvir petletke. Teh petletk je prav za prav več, tako industrijska, kmetijska, gledališka, prosvetna in tudi protiverska. Pod petletko spada namreč tudi program borbe proti veri. V Rusiji imajo posebno izredno komisijsko, ki izdaja svoje glasilo »Mlada avangarda«. V eni zadnjih števil pravi »Mlada avangarda«, da računa protiverska petletka s popolno likvidacijo vseh verskih nauk in dogem, cerkvenih občin in sekt na ozemlju sovjetske unije, in sicer ne glede na njihovo načelno razmerje do sovjetske vlade.

Protiverska petletka se je pričela letos 15. maja, ko je podpisal Stalin z drugimi boljševiški prvaki poseben dekret, nanašajoč se na protiverski pokret. V praksi pomeni protiverska petletka, da morajo biti do maja 1937 vsi verski obredi iztrebljeni. Postopno zatiranje vere pojde po točno določenem načrtu. Dekret določa za prvo leto petletke odstranitev vseh verskih šol, in sicer s posebnim zakonom. V prvem letu brezverci sicer še ne računajo z zatiranjem cerkva ali z likvidacijo cerkvenih občin, pač pa smatra dekret za neobhodno potrebno, da se v drugem letu protiverske petletke po vseh večjih mestih Rusije zapro vse cerkve. Druge cerkve se bodo zapirale postopno tako, da ne bo 1. maja 1937 na ruski zemlji nobena cerkev več odprta.

Za drugo leto protiverske petletke je pripravljena tudi huda metla, ki bo po-

metala po vseh sovjetskih ustanovah in postavila na cesto vse, ki še vrjujejo v boga. Prepovedano bo izdajanje verskih knjig in brošur, izdelanih bo okrog 150 protiverskih filmov. V tretjem letu stopijo na plan protiverske organizacije, ki bodo morale postati posebno agilne. Iz Rusije bodo izgnani vsi duhovniki in cerkveni uslužbenci, ki ne bodo hoteli sami opustiti svoje službe. V četrtem letu bodo vse cerkve, sinagoge, mošeje itd. izročene javni upravi, ki jih izpremeni v kinematografe, klube in zabavišča. Slednjič ostane še peto leto protiverske petletke, ko bo treba po načrtu uvrstiti in poglobiti napad na bojišču proti veri.

To je torej pot, ki jo hoče ubrati sovjetska vlada v borbi proti verskemu prepričanju in cerkvenim ustanovam. Prvič v zgodovini človeštva se je postavil človek tako odločno in drzno proti bogu, prvič, odkar veruje človek v boga kot nadnaravno in vsemogočno bitje, vidimo tako široko zasnovan pokret proti veri in prvič stoji svet pred dejstvom, da hoče vlada velike države s silo zatreti ves misticizem v človeku. Jasno je, da bo naletel ta korak sovjetske vlade na najhujši odpor v Rusiji sami, še bolj pa v inozemstvu, kjer bodo napeli v to poklicani vse sile, da protiverski pokret v Rusiji paralizirajo. Obeta se gigantska borba dveh svetov, ki je njen izid zaenkrat še zavrt v kopreno negotovosti.

Amerika se pripravlja na volitve

Slika nam kaže guvernerja Roosevelta, kandidata demokratske stranke, ki pozdravlja na svojem volilnem potovanju po Ameriki navdušene volilce. Njegov avtomobil je ves zasut s cvetjem.

Deklica ukrotila šimpanza

Kar se ni posrečilo pogumnim odraslim moškim, je storilo slabotno dekletce. Razjarjeni šimpanz, ki je razdejal vse stanovanje, od koder ga niso mogli spraviti, se je dal ukrotiti otroku. Paul Martin, stanujoč v pritličju bulvarja Garibaldi v Parizu, se je nekega dne vrnil in zasilil iz svojega stanovanja čudne glasove. Ko je stopil v salon, se je zgrozil nad razdejanjem; zavese so ležale po tleh vse razcefrane, dragoceno pohištvo je bilo vse razbito. Ko je stopil v jedilnico, je pa zagledal krivca splošnega razdejanja. Orjaški šimpanz se je kratkočasil s premetavanjem posode po sobi. Čim se je hotel Martin opici približati, mu je pokazala ostre zobe. Mož si ni vedel pomagati drugače, nego da je telefoniral policiji in jo prosil pomoči.

Policija je kmalu prispela. Šimpanz je zmagoslavno sedel na razvalinah po-

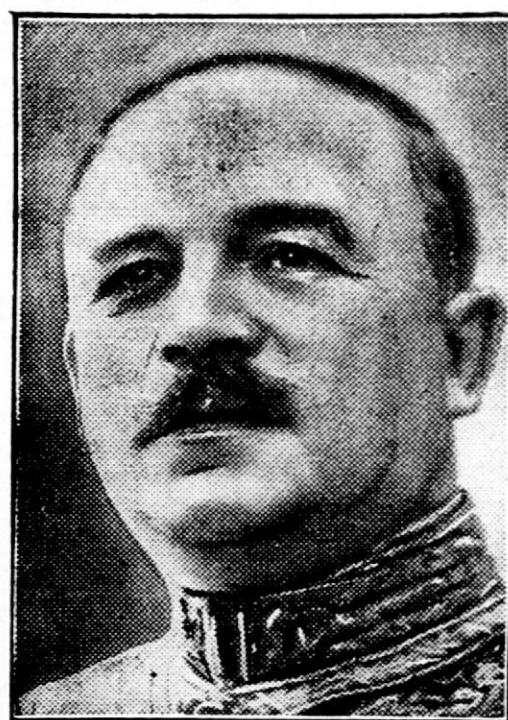
Znani pustolovec Trebitsch Lincoln

Eden največjih pustolovcev kar jih pozna zgodovina, Trebitsch-Lincoln, prvotno pridigar v Ameriki, pozneje član angleške spodnje zbornice in končno politični svetovalec kitajskih generalov med državljansko vojno, je prišel te dni kot budistični menih v Berlin in pravi, da hoče ustanoviti v Evropi budistični samostan.

hišstva in srdito renčal. Čim je hotel kdo iztegniti po njem roko, je pograbil, kar je dosegel in otepal besen okrog sebe. Kar je prihitela v isti hiši stanujoča deklica, ki je bila seveda zelo radovedna, kakšna je živa opica. V rokah je držala vrečko orehov, ki jih je bila baš kupila. Šimpanz se je začel takoj zanimati za deklico; pomiril se je in hvaležno sprejel iz njene roke nekaj orehov. Orehi so mu tekli, zlezel je s svojega prestola in sedel k deklici. V naslednjem trenutku so planili nanj polkaj in ga zvezali. Šimpanz je last nekega stanovnika dotične hiše. Odrgral se je z verige in krenil na ogled po hiši. Tako je zašel v tuje stanovanje in ga razdejal.

Generalni guverner Olivier,

Je bil imenovan za predsednika francoske družbe »Compagnie generale transatlantique«.

Na luno hoče posvetiti

Če hočemo vreči svetlobo daleč, rabimo reflektor, ki mu je glavni del parabolično zrcalo. Toda če bi bila vir svetlobe samo točka v ognjišču paraboloide, bi se širili svetlobni žarki res paralelno in bi prodirali na ogromno razdaljo. Toda vir svetlobe je vedno ploskev, torej mnogo točk, in zato žarki iz takega vira niso paralelni, temveč se razprše na veliko ploskev tako, da razsvetljava na daljavo pojema. Če hočemo, da prodir svetloba res daleč, si moramo pomagati z zelo močnim tokom za obločnico. To je bilo doseženo pri Goetz-Beckovi luči, ki je svetila z dvema milijardama sveč in ki so jo rabili v vojne svrhe. Če bi jo gledal človek z lune, bi jo videl kot zvezdo šeste velikosti.

Optik F. Jentzsch v Jeni namerava konstruirati luč, ki bi bila tako močna, da bi nastala na nerazsvetljeni strani lune ob prvem ali zadnjem kraju razsvetljena točka. Videli bi jo lahko z daljnogledom. Če bi ta močna luč na zemlji ugasnila, bi videli razsvetljeno točko na luni še dobri dve sekundi. To bi se dalo porabiti za točno določitev razdalje med luno in zemljo. Poleg tega bi se dali tako pošiljati Morsejevi znaki čez luno na vse kraje zemlje, kjer bi bila luna baš nad obzorjem. Končno bi nam lahko ta močna luč služila za odgovor na vprašanje, kako nastanejo oblaki, kako visoko so in kako se izpreminja kemična sestavina ozračja v najvišjih plasteh.

Pri hipnotizerju.

— Gospoda, zdaj pa pazite! Napraviti hočem tako, da bo ta gospod na vse pozabil.

— Stojte, to pa ne gre! Ta gospod mi je dolžan 500 Din.

Novo strašno orožje

Brazilijski inženjer Eluel de Mendoza je izumil torpedo, ki je baje prava senzacija. Izumitelj pravi, da se lahko premika njegov torpedo ne samo v smeri, kamor je bil izstreljen, temveč ga lahko električni valovi že po izstrelitvi vodijo k cilju. Akcijski radius in vodilnost novega torpeda znaša 80 km in če zgreši, ni treba, da bi naboj eksplodiral, temveč lahko torpedo prileti nazaj, nekako tako, kakor bumerang.

To pa še niso vse vrline novega strašnega orožja v vojni na morju. Torpedo je za celo tretjino lažji od drugih torpedov enake velikosti. Dolg je 5,6 m, v premeru meri 60 cm, tehta pa 200 kg. Ima vijake, ki jih goni sila, o kateri noče Mendoza ničesar izdati. Vijaki regulirajo hitrost torpeda, ki se lahko poljubno veča ali manjša. Barva torpeda je taka, da se v vodi sploh ne vidi. Povprečna hitrost znaša 65 km na uro, lahko se pa še poveča.

30 metrov zgodovine

Na Dunaju je razkazoval v četrtek študent Ferry Stárk zanimivo napravo, ki omogoča nagel pregled svetovne zgodovine za 5000 let nazaj. Stárk je izumil napravo, obstoječo iz dveh valjarjev, ki teče po njima 30 m dolga tabela. Na tabeli so v genijalno zasnovanem kordinacijskem sistemu vsi podatki zgodovine in kulturne zgodovine od leta 1400 pr. Kr. do l. 1932 zabeleženi na ta način, da človek pritisne na aparat, pa lahko takoj prečita zaželeni zgodovinski, kulturno zgodovinski ali umetnostno zgodovinski podatek iz dotične dobe. Premakneta se dve kovinski palčici in od zgoraj navzdol premikajoči se kovinski trikot, pa lahko takoj ugo-

toviš, kdaj je bil ta ali oni za zgodovino ali kulturno zgodovino pomembni mož rojen, kdo so bili njegovi sodobniki, kakšni važni zgodovinski dogodki so se odigrali v dotični dobi itd. Aparat, ki ga je nazval izumitelj histograf, omogoča pregled raznih epoh v nekaj minutah, za kar bi rabil človek sicer cele dneve ali celo tedne, da bi prebrskal knjižnico.

Izumitelj pravi, da njegov aparat v končni obliki ne bo večji od navadne knjige in bo služil kot izborna pripomoček vsaki knjižnici, pa tudi šolam. S tem pa seveda ali žal ne odpade študiranje zgodovine in bi torej ne svetoval študentom, da bi se prezagodaj veselili, ker Stárkov izum ne bo podpiral lenobe. Nasprotno, izumitelj pravi, da postane njegov aparat podlaga moderne učne metode.

Zanimive ure

Neki francoski urar je izdelal uro, ki je ne bo treba 1000 let navijati, pa bo vendar šla. Njen mehanizem je narejen tako, da goni koleseje neprestano menjavanje toplote in zračnega pritiska. Ker toplota in zračni pritisk neprestano kolobata, lahko ura vedno gre in pomeni v bistvu rešitev prastarega problema »perpetuum mobile«, zlasti še, ker je tudi trenje posrednih delov zmanjšano na najmanjšo mero.

Največjo uro na svetu ima mesto Liverpool na zvoniku. Njen urnik meri 11 m v premeru, kazalca sta pa dolga 4,50 m in 40 cm široka. Človek bi mislil, da tako ogromna ura ne more iti dobro, toda v resnici kaže liverpoolska ura vedno točno.

Čudovito uro ima maharadža iz Nepala. Boječega človeka bi lahko ta ura prestrašila. Pred njenim urnikom leži

nes se bova pomenila o tem. No vidiš, in tako moramo biti pripravljene. Saj veš, dostojno ga je treba sprejeti.

Po teh besedah je Mieczynski odprl vrata v jedilnico: na mizi je bila pripravljena zakuska. Velik krožnik z narezkom, losos, celo kavjar in cela baterija steklenic... kar jezik me je zadržal ob pogledu na tolike dobrote.

— No, prijatelj, vidim, da si se razkoračil daleč preko svojega žepa.

— Da, res je, zadovoljil sem se, drugače ni šlo. Toda kaj hočemo, če ni vojska ne vzame. Treba je dostojno sprejeti in počastiti človeka, ki ti hoče preskrbeti službo. To ti je imeniten gospod!

— Od vsega srca ti želim, da bi šlo vse gladko, — sem dejal in urno odšel.

Šele včeraj sem srečal Mieczynskega na ulici.

— No, kako je s tvojim službo? Si jo že dobil? In kje?

— Malo zavlekle in zamotala se je ta zadeva. Tisti gospod, veš, ki smo ga takrat pričakovali, je ukrenil vse potrebno, pa je moral žal za nekaj časa odpotovati iz Varšave. Toda ta čas je bil pri nas že njegov svak, tudi zelo dober človek. Povabil sem ga na večerjo in o vsem sva se pomenila...

W. Szaniawski:

Za službico

Onega dne me je zaneslo slučajno k starim znancem, zakoncem Mieczynskim.

In takoj sem opazil, da nisem prišel o pravem času. Oba sta bila nekam molčeča, malo nervozna. Mieczynski je bil že dolgo brez službe, pridno je iskal kaj primerne, toda zdaj so časi slabi, službe se ne valjajo po cestah.

Spregovorili smo besedo, dve, potem sem pa kar brž segel po klobuku.

— Kaj že greš? — je vprašal Mieczynski in po glasu sem spoznal, da se mu je odvalil kamen od srca.

— Da, komisijo imam še in pa pozno je že, saj vidiš.

— No, ne bomo vas zadrževali, boste že oprostili. Danes pričakujemo gosta, — se je oglasila gospa Mieczynska s skrivnostnim nasmehom.

— Kaj poveste! Koga pa, če smem vprašati? — sem vprašal kar tako iz vdanosti.

— Veš, to je diskretna zadeva, — je brž odgovoril Mieczynski sam. — Upam, da dobim prav kmalu dobro službo... Pričakujemo imenitnega gospoda z dobrimi zvezami. Obljubil mi je, da jo skoraj gotovo dobim. Baš da-

MNOGO, MALO ALI NIČ OTROK?

Glasovi in argumenti za neomejeno razmnoževanje ljudi in proti kopici otrok

Vprašanje razmnoževanja človeškega rodu je tudi zelo važno in kakor mnoga druga važna vprašanja, vse preveč zanemarjeno. V takih rečeh je človek na prehodu iz stare v novo dobo nekam čudno malomaren, kar nič se mu noče razmišljati, kje tiči velik del krivde, da je zabredla družba tako daleč, živi tja v en dan in se tolaži, da je vedno tako bilo in da tako tudi ostane. In vendar je to vprašanje življenjskega pomena za človeško družbo, ker ni vseeno, koliko je na svetu ljudi in koliko članov ima poedina družina.

Skoro v vseh kulturnih državah število rojstev stalno nazaduje.

Edina izjema je zadnja leta menda Rusija, če jo smemo prištevati med kulturne države. Dočim je bil še na prehodu iz 19. v 20. stoletje zakon brez otrok izjema tudi v vrstah izobražencev, postaja zdaj med intelektualci že pravilo. Pa ne samo to, vedno bolj se kaže odpor proti številnemu potomstvu pri ljudeh, ki imajo dovolj sredstev in dovolj časa postavljati na noge nove ljudi. Če prištejemo k temu še celibatu podvržene, ki imajo z malimi izjemami tudi dovolj denarja in časa, da bi lahko skrbeli za podmladek, pridemo do kaj čudnega zaključka, da je prepuščena skrb za nove ljudi onim,

ki imajo v ta namen najmanj sredstev, kar je vsekakor milo rečeno narobe svet.

Nazadovanje porodov lahko presojamo iz različnih vidikov. Patrijoti ga presojajo povsod samo iz vidika prvotnosti lastnega naroda in se zgražajo nad tem pojavom. Kam pa pridemo, če pojde tako naprej! — kličejo ogorčeno. Kmalu nas bo tako malo in imeli bomo tako malo za vojaško službo sposobnih fantov, da nas bo sovražnik lahko premagal in podjarmil. Preti nam nevarnost, da izgubimo samostojnost.

Ljudje, ki presojajo nazadovanje porodov iz širšega, svetovnega vidika, pravijo, da je to nujna potreba. Prebivalstvo se je v Evropi tako hitro množilo, da bi bila Evropa čez nekaj let enako preoblijena kakor je Kitajska. Kitajci se preživljajo na svoji neverjetno preoblijeni zemlji samo tako, da trpi pretežna večina veliko pomanjkanje. Dobro žive le poedinci, ki znajo ljudske množice varati in izkoriščati. Siromašnemu Kitajcu zadostuje na dan prgišče riža. In takih revežev je na Kitajskem gotovo dobri dve tretjini.

Sveda ne moremo zleteti, da bi take razmere zavladele tudi v Evropi. Evropska kultura gre za tem, da pripravi poedincu prijetnejše, lažje in udobnejše življenje, ne pa da izpremeni ljudi v ubogo paro, ki komaj živi. Škoda le, da se je ta preljuba evropska kultura tako navdušeno oklenila poedincev, ki jim postilja čim dalje mehkejšo, dočim morajo drugi spati na trdem. V omejevanju porodov se kaže v Evropi zdrav nagon ljudstva,

ki je instinktivno začutilo, kaj škoduje ne samo poedincu, temveč tudi celoti. Nobenega dvoma ni, da se prebivalstvo Evrope ne more in ne sme več množiti tako, kakor se je množilo še za časa naših dedov. Če bi tudi zdaj imela vsaka zakonska dvojica v Evropi 10 do 12 otrok, kakor je bila navada še pred dobri 30 leti, bi pomenilo to za Evropo gospodarsko katastrofo v najbližji bodočnosti. Malthus je imel in ima prav.

Tako pravijo ljudje širšega obzorja. Skeptiki se pa ironično smehljajo, češ, dobro, le uredite vse točno po pravilih, naj se rodi in živi samo toliko ljudi, da se bodo imeli vsi dobro, približno tako, kakor je v Franciji, ko pa dosežete ta cilj, spoznate, da niste dosegli tega, kar ste hoteli. Na redko naseljeno Evropo prihrume iz vseh preoblijenih držav trume Azijalov, ki se bodo tu razmnoževali po mili volji.

Bistroumni tehniki pa odgovarjajo: Le nič ne skrbite. Izmislimo si tako

strašno in vse uničujoče orožje, da se bo Evropa kaj lahko ubranila vsake žolte nevarnosti. Pacifisti pa pravijo: Torej hočete še strašnejše orožje,

še groznejše prelivanje krvi! Stojte! Razorožite se, uničite orožje, ki požira v mirnem času milijarde narodnega premoženja po vseh evropskih državah, med vojno pa preti pokončati vse, kar živi po mestih. To pomeni še sigurnejši pogin človeštva.

Oglašajo se pa še učeni gospodje, ki pravijo: Omejevati porode? Naj bo. Toda ozrite se okrog sebe. Kdo omejuje število svojih otrok? Ali delajo to telesno ali duševno manjvredni ljudje? Kaj še! Nasprotno,

tako dela cvet naroda, duševno in telesno najsposobnejši, ki bi mogli dobro vzgojiti otroke in postaviti na noge najboljše nove ljudi. Nasprotno je pa med onimi, ki števila svojih otrok ne omejujejo, velik odstotek duševno ali telesno manjvrednih ljudi in takih, ki vzgojo svojih otrok zanemarljivo, tako da dobiva družba namesto zdravih, krepkih in nadarjenih novih članov idijote ali zločince ali pa bolne in dedno obremenjene, skratka degenerirane ljudi.

Higijena in humanost se bosta pa s temi degeneriranci ceremonila, umetno jih bosta vzdrževala pri življenju, oni se bodo pa še dalje brezskrbno in brez vsake odgovornosti plodili, da bo imela človeška družba še vedno balasta. Če pojde tako naprej, bo vedno manj zdravih in sposobnih ljudi, na drugi strani pa vedno več duševno ali telesno manjvrednih. Logična posledica tega je, da morajo

zdravi in sposobni delati za bolne in nesposobne.

Umobolnice, hiralnice in sirotišnice se polnijo, povsod primanjkuje prostora, pa tudi izven teh zavodov je vedno več ljudi, ki samo konzumirajo, ne da bi kaj producirali. Tem se pridružijo še lenuhi in drugi malopridneži, ki so kakor ptice pod nebom, da ne zanjejo in ne sejejo, pa vendar dobro žive. Človek se mora nehoti vprašati, kam jadramo in kakšna bodočnost se nam obeta? Ne vmešavajte se v naravne zakone, pustite naravi prosto pot, naj sama napravi red, ko bo potrebno, kakor je storila vedno in povsod, kadar in kjerkoli se je kašeno bitje preveč razmnožilo. Narava sama bo pokončala to, kar ni zmoglo življenja. Najkrepkejši in najbolj zdravi poedinci ostanjejo, vse drugo pa pogine. To je edino pravilo.

Pedagogi imajo pa svoje nazore in se hudejejo na ljudi ki zagovarjajo sistem enega otroka.

Pustite ta sistem, pravijo, en otrok v zakonu je nesrečno bitje, revček živi med odraslimi žalostno življenje, starši ga preveč razvadijo in tako postane premehak, da bi mogel pozneje uspešno poseči v boj za obstanek. Zakoni s kopico otrok pa pošiljajo v življenje mnogo odpornejše, odločnejše in skromnejše, zato pa srečnejše ljudi.

In zopet imajo tudi pedagogi svoje nasprotnike, ki pravijo: Kako morete svetovati ljudem take budalosti? Le pogledite po svetu, dan za dnem je več brezposelnih, vi pa hočete naploditi nove množice ljudi. Kaj hočete, da bodo že itak

neznosne razmere še neznosnejše.

Dopoveste ljudem, zlasti onim, ki se jih najbolj tiče, to so srednji in siromašni sloji, naj se ne razmnožujejo tako brezglavo, pa bo povpraševanje na delovnem trgu kmalu večje od ponudbe. In ne bodo si več zadovoljno meli rok tisti, ki grade svojo srečo in blagostanje na množicah nevednih, neukih, telesno in duševno zanemarljivih in zaostalih trpinov.

Dr. R. Lotze pa pravi v svoji knjigi »Volkstod«: Omejevanje porodov ni sredstvo proti brezposelnosti. Če bo

nemški narod omejil porode, bo čutil to na delovnem trgu šele čez več let in sicer po vrsti poklicev, odnosno dela čez 15 do 25 let. Do takrat bo pa brezposelnost gotovo še narasla, kajti delovni ljudje bodo skrbeli za mnogo manj otrok nego doslej, s tem pa odpade zopet mnogo dela, ki bi moralo biti v drugih razmerah opravljeno. Dr. Lotze pravi, da bi se skrčilo tudi število šol v Nemčiji, in sicer v 14 letih približno za četrtino. Za toliko bi se seveda skrčilo tudi število učiteljev itd.

Besedo imajo naši čitatelji

Štednja pri mestni elektrarni

Strankam pošiljajo račune za luč in motorje le v velikem formatu (ko bi lahko polovico tega zadostovalo) in za vsak števec posebej, če tudi bi se lahko sestavil račun na eno pošto po več vrst in za več števec, pri čemer bi se prihranilo pri papirju, delu in prihranilo pri odpremi, za katero se sedaj računa po 5 in 6 do 30 Din od računa. Pa to nič ne de, saj stranke plačajo, če pa nočejo, se jim pa luč odklopi. Pravijo, da imajo tak stroj, da zna samo eno vrsto pisati. Za kaj niso kupili boljšega, ali bi pa z roko pisali, po več vrst bi bilo ceneje. Papir so baje v Nemčiji naročili, v Ljubljani pa je toliko tiskarn in v bližini papirnice. Obično so zopet brez predhodnega naznana zvišali strošarine, ki se kar v dveh kolonah računa, da se manj vidi (opazi). Zaradi lesne krize bi bilo treba papir doma kupovati.

Ljubljancem.

O krizi knjige

Naši knjigarnarji tožijo o krizi slovenske knjige (originalnih in prevodov). Res je žalostno, da ljudje tako malo segajo po njej. Nedvomno zaradi tega zelo trpe tudi naši književniki, katerim se vremenoma še od Vodnika niso zjasnili in se tudi ne bodo, če bodo knjigarnarji tako malo skrbeli za propagando slovenske knjige.

Imel sem namen kupiti kako lepo knjigo kot dar. Pregledal sem izložbeno okna stare in ugledne naše knjigarne v bližini sodišča in v prekrasnih njenih izložbah našel nad 350 knjig. Od tega — reci in piši — 11 (enaajst) slovenskih, med katerimi 3 kuharske, 4 turistične in le 4 leposlovne. Vse ostale so predvsem nemške. Zapazil sem tudi v eni vrsti 13 enakih hrvaških knjig »Alžirske noči«, katerih književna vrednost je precej problematična, a vendar je s takim številom knjiga v izložbenem oknu zelo poudarjena. Tistih par slovenskih pa stoji sramežljivo v kotu, nekatere pa celo tako, da se jim vidi le hrbet in se jih le težko opazi. Zelo sem se začudil. Človeku se zdi, kakor da je nekje v Nemčiji, pa so zašle med nemške knjige nekatere hrvaške in potem šele slovenske. Zanimalo me je, kako skrbje za propagando naše knjige druge knjigarne. Pregledal sem izložbe vseh in dognal, da povsod prevladujejo nemške knjige in imajo povsod tudi uglednejši prostor, negoli naše domače. Ena celo, ki je sama založnica, ima v najlepši vogalni izložbi največ nemških, slovenske pa v stranskih oknih.

Visoke cene naše knjige (Flaubertova »Salambo« velja n. pr. v slovenski izdaji okrog 80 Din, dočim v izdaji hrvaške zabavne biblioteke le 24 Din) že skoro onemogočajo širšim slojem nabavo iste. Sicer je vnanja oprema naših knjig res mnogo lepša, vendar pa končno platnice niso vse. Knjiga mora biti bolj v popularni in ceni izdaji, pa bo imela vedno mnogo več odjemalcev. Takih izdaj pa pri nas žal ni zadosti. Če pa bodo poleg tega še naše knjigarne tako razumele svojo propagandno dolžnost in nalogo, bo kmalu kriza rešena, ker bo pač prišla katastrofa.

Slovenska originalna in prevodna književnost je zelo številna, pa bi lahko bogate izložbe napolnili z njo. Ker, kot rečeno, oprema naših knjig ne zaostaja za nobenimi

Če se torej oglašajo zelo mnogo in pametnih glasov, ki kličejo po omejitvi razmnoževanja, se oglašajo tudi mnogo glasov, ki so proti temu. Mladi zakonci se pa vsaj po mestih in deloma tudi že po kmetih za druge glasove ne zmenijo. Zakonov z enim otrokom ali brez otrok je vedno več. Človeška družba je pač tudi organizem, ki reagira na strup s protistrupom. Če jo od ene strani zastrupljajo z gnolobo in ji ne privošči zdravlila, si pomaga na drugi strani sama s protistrupom in gre preko vseh pisanih zakonov. Ta spontani odpor proti zastarelim načelom se kaže najlepše baš pri omejevanju porodov, ki gre svojo pot ne glede na to, kaj pravijo nasprotniki. In da je ta pokret zdrav, nam pričajo intelektualci, ki so ga pokrenili.

Če se torej oglašajo zelo mnogo in pametnih glasov, ki kličejo po omejitvi razmnoževanja, se oglašajo tudi mnogo glasov, ki so proti temu. Mladi zakonci se pa vsaj po mestih in deloma tudi že po kmetih za druge glasove ne zmenijo. Zakonov z enim otrokom ali brez otrok je vedno več. Človeška družba je pač tudi organizem, ki reagira na strup s protistrupom. Če jo od ene strani zastrupljajo z gnolobo in ji ne privošči zdravlila, si pomaga na drugi strani sama s protistrupom in gre preko vseh pisanih zakonov. Ta spontani odpor proti zastarelim načelom se kaže najlepše baš pri omejevanju porodov, ki gre svojo pot ne glede na to, kaj pravijo nasprotniki. In da je ta pokret zdrav, nam pričajo intelektualci, ki so ga pokrenili.

Spectator.

Ljubljanski konkubinati

Oni dan se je pripetil nekje v mestu — kraj itak ni važen — incident. Žena je bila prisiljena terjati svojega bivšega moža za alimente, ki jih nikakor ni hotel plačati. In storila je to na način, ki je povsem upravičen. Nabralo se je seveda takoj mnogo radovednežev in so s sočnimi besedami obsojali moža in očeta, ki se s svojo prijateljico zabava in živi v izobilju, dočim ne skrbi za svojo ženo in otroke, kakor ga je sodišče obsodilo. Vzorni mož pa je ušel obsojanju ljudi v svoj luksuzni avto in odbrnel s prijateljico na nedeljski izlet.

Te vesti ni sicer zabeležil noben ljubljanski list, morda ker slučajno ni bil prisoten noben reporter, morda pa, ker taki primeri v Ljubljani že niso nič novega.

Nedavno pa je 15letni Oton Asee, sin Moisa Asee, uglednega skopljanskega bogataša in lastnika borskih rudnikov, v solunskem hotelu »Mediterran« formalno z nožem zaklal svojega lastnega očeta, ki je v izobilju izdrževal svojo ljubico Lelo Salevičevico v Beogradu, ženi in otrokom pa stalno zmanjševal sredstva za življenje.

Koliko je še takih primerov zabeleženih v naši časnikarski kroniki, še več pa jih je preztih, ker gre čisto za ljudi ugleda in položaja. Pri revežu se tako skupno nelegalizirano življenje imenuje konkubinati, koruzništvo, divji zakon in še sam ne vem kako. A pri bogatih?

Novosadska, subotiška in splitska uprava policije je prav umestno pozvala vse teritorialne koruznike, da se ali poroče, ali ločijo, ker bodo sicer kaznovani. Rezultat, vsekakor lep in zadovoljiv, se je pokazal. Nad 50% teh koruznikov je svoje skupno življenje legaliziralo, kakor to predpisujejo cerkveni in državni zakoni. Ostale, ki so hoteli še dalje živeti po domače na koruzi, pa je policija občutno kaznovala in jim uvideno dočilo še en rok, da se ali poroče, ali ločijo. Ta rok še ni minil, vendar pa nas poročila obveščajo, da se večina že je ali pa se v kratkem še bo poročila. Tiste dame, katerih poklic pa bo še nadalje le koruznica ali konkubina, bo policija izgnala v pristojne občine, gospodo pa strogo kaznovala. Mere, precej drastične, toda umestne in res nadvse potrebne.

Tudi v Ljubljani je število konkubinativ veliko. Celu zelo veliko. Ljubljanski fizik g. dr. Rus je oni dan ugotovil res lep primer posledic konkubinata na Cesti dvor cesarjev. Brezposelni delavec živi tam s svojo konkubino v strahoviti umazanariji in zapuščenosti, otrok njegove prave žene pa je ležal v plenih, v katerih so se že črvi zaredili. Prava njegova žena je v Begunjah, ta koruzna mačeha pa je malega, nedolžnega otročiča mučila in trpinčila dan

na dan. Otrok bo najbrž romal v kak dečji dom, koruzni zakon pa bo, mar res, trajal nemoteno dalje? In če se ozremo po Ljubljani naokrog, bomo našli še nebroj takih koruznih primerov in sicer ne le med delavstvom, nego tudi med najvišjo gospodo, tako zvanim cvetom ljubljanske družbe. Ne zgraža se nikdo in človek bi mislil, da je tak način skupnega življenja dovoljen in od države in od cerkve.

Država takega življenja ne dovoljuje, cerkev ga najstrožje obsoja. V Ljubljani pa cvete in ni nikogar, ki bi končno posegel v te nezdrave in do skrajnosti nemoralne razmere. Mar je morda tudi v Ljubljani najpreje potreben primer Moisa Asee, da sin zakolje svojega očeta, ker zanemarljivo in otroke, ukvarja pa se z ljubico in zapravlja z njo denar, dočim rodbina živi v pomanjkanju, pa da se šele merodajni zganejo in ukrenejo potrebno, da se taka javna nemoralna prepere? In končno, če se že misli, da to sme biti, čemur so sicer nasprotni državni in cerkveni zakoni, naj se trpi konkubinati pri ljudeh, ki nimajo nikakih moralnih in materialnih obvez do prejšnjih članov rodbine, torej ki niso nikdar bili poročeni ali pa so sodno ločeni in plačujejo točno alimente in morda še pri vdovih in vdovah brez otrok. Tem bi človek navse zadnje še ne zameril. Dovoljevati pa in trpeti konkubinati človeka, ki je po lastni krivdi in lastnem nemoralnem značaju zapustil svojo ženo in otroke in živi v ljubici v skupnem življenju, ne skrbi pa za družino, je že javna nemoralna in so oblasti dolžne, da ji napravijo konec, ker sicer se bo res še zgodilo, da otrok poseže po nožu, da zakolje takega očeta — nečloveka. Šele potem se bo javnost menda zbudila in zakrčila proti konkubinatom, ko bo že prepozno in bo že padla žrtev. In obsojali bodo in blatili mrtvega koruznika, ki so se mu v življenju klanjali. Cilj oblasti in zakonov pa ni šele kazen za storjeno zločino, temveč iste po možnosti že tudi preje preprečiti, da se zločin sploh ne zgodi.

Konkubinati pa so težka bolezen in naj se jih zato pravočasno onemogoči, dokler ne bodo rodili težjih posledic. R.

Radioprogram

Nedelja, 16. oktobra.

9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franciške cerkve; 10: Dr. R. Tominec: O 10 božjih zapovedih; 10.30: Jože Gregorič: Katoliški shod v Essenu I.; 11: Salonski kvintet; 12: Cas, poročila, plošče; 15.15: Jože Gregorič: Katoliški shod v Essenu II.; 15.45: Slovenske narodne pojeke g. Mirko Jelacin in Drago Zagar; 16.30: Carobna leča, izvaja Vik. Pirnat; 17.30: Vesela ura: Sodelujejo gg. Gostič, Peček, Povhe; 20: Salonski kvintet: Revija Uvertur; 21: Vijolinjski koncert g. Fanike Brandlove; 22: Cas, poročila; 22.15: Valčkova ura, izvaja Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 17. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Kozlevar: Esperanto; 19: Dr. M. Rupel: Sbrhrovaščina; 19.30: O smučarstvu (Ritman); 20: Prenos opere iz Beograda; 22.30: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 18. oktobra.

11.15: Solška ura: Pota vodnih kapljic (J. Zabkar, I.—III. st.); 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Nemščina (dr. Iv. Grafenauer); 19: Naše duhovne zadnjice (dr. St. Gogala); 19.30: Starost zemlje in geološke letnice (A. Peterlin); 20: Kako postanem govornik (Ivo Persuh); 20.30: Prenos iz Zagreba; 22.30: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 19. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Otroški kotiček (Manca Komanova); 18: Salonski kvintet; 19: Ruščina (dr. N. Preobraženski); 19.30: Literarna ura: Pesnik in družba (L. Mrzel); 20: Samospevi gdc. Steffe Končanove; 20.30: Samospevi g. Milana Juga; 21: Prenos iz kavarne Zvezda; 22: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

V šoli.

Učitelj razlaga, da zležejo nekatere ribe do 800.000 jajčec.

— Kolikokrat pa morajo kokodaj-sati, gospod učitelj? — vpraša Janezek.

P. Decourcelle:

77

Prokletstvo ljubezni

Roman

— Kdo je ta on? — je vprašal Panoufle.

— Mož iz Boulogne... tisti, ki mi je izročil pred osmimi leti otroka... Njegov oče, kdo neki!

— Ni mogoče! — je dejala Zefyrina.

— To je sreča! — je vzkliknil Panoufle. — ...to je pa res sreča!... Kaj praviš, stari Slimak?

— Molči vendar! — je zagodrnjal Slimak. — nikar tako ne kriči.

In res, nekaj korakov od njih sta Miček in Claudinet napeto poslušala, o čem se pogovarjajo in nobena besedica jima ni ušla. Že opetovano sta se tresla pri misli, kaj bi bilo, če bi našli njuni tirani pod Claudinetovo slamnjajo sveženi pisem.

In čim bolj so se lopovi jezili, tem bolj je bil Miček prepričan o važnosti teh pisem in tem močnejša je bila njegova slutnja, da jih je treba izročiti gospe Heleni.

Pozneje bi se gotovo našla prilika, da bi jih lahko zopet vrnil Slimaku.

Prestrašena otroka sta se stiskala na trdih posteljah in od groze ju je spreletaval mraz. Njun strah se je še povečal, ko je Zefyrina potolažila razjarjena tolovaja in ko je zavladala tišina. Zarila sta se v cunj in obležala nepremično, kakor bi spala.

Bil je že skrajni čas. Babura je odprla vrata in pogledala, če že spita. Komaj so se pa vrata zaprla za njo, sta bila otroka že zopet pokonci.

Miček je pritisnil uho na vrata in namignil Claudinetu, naj stori isto. Zefyrina je zopet govorila tiho, a kopova sta jo molče poslušala.

Zato je Miček pogledal skozi luknjico v ključavnici. Videl je, kako se vsi trije naslanjajo na mizo in tišče glave skupaj.

In od groze je onemel, ko je Panoufle glasno izrazil svoje veselje nad srečo, ki se je našmehnila tem propaglicam. Pot mu je obilil čelo, kajti videl je, kako je dobil Panouflov obraz strahoten izraz.

— Ah, bože moj! — je šepetal. — o čem neki se pogovarjajo?... Bojim se... Niti besedice ne slišim.

— Jaz pa slutim, o čem govorijo.

— Kaj misliš?

— O tistem gospodu, ki je bil pri nas.

— O gospodu?

— Teta Zefyrina je dejala, da je bil s policije, toda jaz dvomim, da bi bilo to res.

— S policije?

— Da, nisem ti imel kdaj povedati... Ni te bilo tu... To sem ti hotel povedati, ker te bo gotovo zanimalo.

— Mene?

— Vsega seveda ne vem. Danes popoldne, ko sem peljal na novo stanovanje pohištvo, sem srečal gospoda, ki sem se mu zasmilil. Govoril je z menoj, mi kupil južino in najel postrežka, da mi je pomagal peljati pohištvo.

— Kdo je pa bil ta gospod?... V kakšni zvezi je to z nama?

— Počakaj malo... Kaj ta gospod dela, ne vem, na videz je pa zelo prijazen in otožen. Na prvi pogled se mi pozna, da je bogat, ki rad pomaga siromakom. Dolgo sva govorila... in, kar je glavno, govorila sva o tebi.

— O meni?

— Da, izgovoril sem tvoje ime, češ, da si moj prijatelj. In to je gospoda zelo zanimalo, vprašal me je kakšen si in če se pomniš, kdaj sva se seznanila. In zdelo se mi je, da je imel solzne oči in da se mu je glas tresel, ko je slišal moje odgovore.

— Morda si se pa zmotil... Gospod je v svoji dobrotljivosti videl, da ti je veselje govoriti o meni, pa te je vpraševal.

— Zakaj je pa prišel še k teti Zefyrini in govoril z njo?

— Tu je bil, praviš?

— Da.

— Po kaj je pa prišel?... In kaj ji je dejal?

— Ne vem, ostal sem zunaj in spravil pohištvo z vozička, ko sta govorila. Teta je bila selo mehka in slišal sem, da ji je dejal pri odhodu: jutri večer pridem.

Sem!... jutri večer!... Si dobro slišal?

— Dobro. In prepričan sem, da pripoveduje teta zdejlo o tem posetu Panouflu in stricu.

— Gospod!... morda bogat... In usmiljen... In dober... Tu... jutri večer? — je vprašal Miček.

In obšle so ga mračne misli. Zopet se je sklonil k luknjici v ključavnici in zagledal je nekaj, kar je močno podprlo njegov strašni sum.

Panoufle se je hehetal in krilil z rokami po zraku; zdelo se mu je, da stiska z eno roko nekoga za vrat, v drugi pa drži nož in ubija.

Zefyrina ga je debelo gledala. Slimak se je pa očetovalno smehljaj. Končno so vsi trije legli. Miček in Claudinet sta se brž vrnila v posteljo. Toda Miček si je zaman prizadeval, da bi zaspal.

To, kar je bil zvedel od Claudineta o gospodu, ki se je zelo zanimal zanj, mu ni šlo iz glave. Morda je bil to policijski uradnik iz Moissellesa, ki je iskal nje, da bi ga odpeljal nazaj v kaznilnico.

Ne, policijski uradnik bi se ne trudil tako in bi ne hodil dvakrat k njim na dom.

Počakal bi bil in ga odvedel takoj. Morda je bil pa dobrotlik, kakor je mislil Claudinet, ki ga je veselilo, če je lahko podpiral nesrečneže.

Ali pa je bil... Kdo?... Tisti neznanec, ki je sanjal Miček proti svoji volji o njem in ki je o njem mislil, da stopi nekoga lepega dne v njegovo življenje in ga reši.

Toda ta gospod pride jutri zvečer, Slimak, Panoufle in Zefyrina so pa dolgo govorili o tem posetu.

Miček je videl, kako je Panoufle sumljivo zamahnil z roko. Pa vendar ni nameraval umoriti tega gospoda? O, to pot se je Miček kaj hitro odločil. Ne bo sokriv novega zločina! Noče več ostati gledalec prekrizanih rok. Klical bo na pomoč.

Po policijo pojde... Reši tega človeka.

Dolgo ubogi deček ni mogel zaspati in vso noč so ga mučile težke sanje.

Naslednjega dne vse dopolne ni opazil ničesar, kar bi potrjevalo njegov sum. Dopoldne so urejali stanovanje. Pač pa je popoldne opazil, da pripravlj

Za jesen

Najboljša krema
4 Din škatijska

Vrsta 7042
Tople copate iz volnene klobučevine z močnim podplatom in toplimi vložki obvarujejo vaše otroke prehlada.

35.-

Vrsta 3661-00
Otročičkom za jesen, visok čevlček iz boksa s podplatom iz krupona.

35.-

Vrsta 2851-05
Čevlčki iz laka ali rjavega boksa za naše najmlajše odjemalce. Vel. 19-26 Din 35.—, 27-34 Din 49.—, 35-38 Din 69.—.

39.-

Vrsta 3222-00
Evo čevljev za otroke, ki trgajo vse, kar jim pride na noge. Vel. 27-34 Din 39.—, 35-38 Din 59.—.

39.-

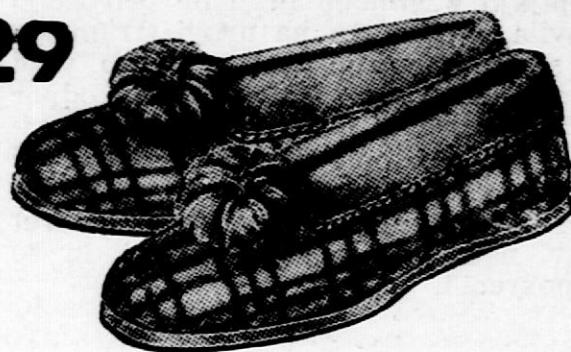
Vrsta 3162-00
Nepremočljivi čevlji iz mastnega usnja z neraztrgljivim gumijastim podplatom. Vel. 27-34 Din 39.—, vel. 35-38 Din 59.—.

49.-

Vrsta 2842-05
Čevlčki iz finega laka. Isti iz rjavega ali črnega boksa za isto ceno. Podplat iz najboljšega krupona.

29

Vrsta 7045
Copate, v katerih morete delati v kuhinji in oditi na hladen hodnik. Topla volnena tkanina in dober podplat s toplim vložkom ne dopuščata, da se prehladite. Otroške Din 25.—.

59.-

Vrsta 1845-03
Udoben čevlček iz baržuna za urad in trgovino. Isti iz satena za isto ceno.

69.-

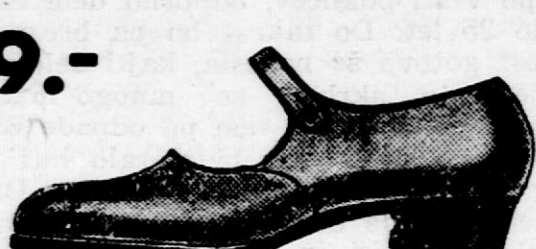
Vrsta 1845-52
Zelo elegantni in lahki čevlčki iz najboljšega baržuna, kombinirani z lakom. Nado mestili vam bodo čevlje iz semisa — zadovoljili pa tudi najfinjši okus.

59.-

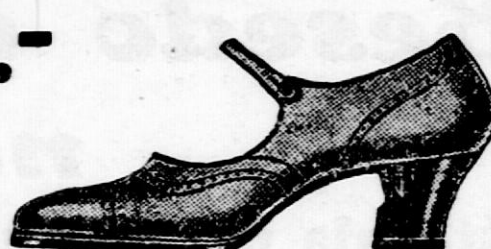
Vrsta 9891-6
Nepremočljivi gumijasti škornji za naše male generale. Vel. 19-26 Din 59.—, 27-34 Din 79.—, 35-38 Din 99.—.

69.-

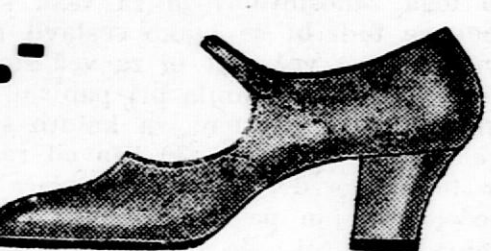
Vrsta 3945-03
Udoben čevlji iz črnega ali rjavega boksa z gumijastim podplatom. Trpežen za vsak štrpaci.

89.-

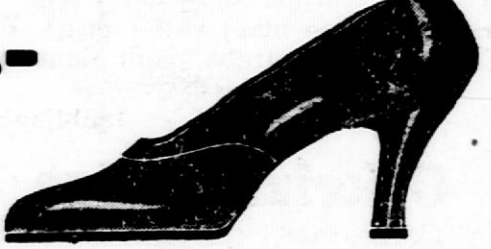
Vrsta 2945-11
Soliden čevlji iz rjavega ali črnega boksa za dnevno uporabo. Prikladen za sportni kostim. Isti iz laka Din 99.—.

99.-

Vrsta 1645-05
Okusen in lahek čevlji iz finega rjavega ali črnega teletjega boksa. Prikladen za praznik in nedeljo.

99.-

Vrsta 9815-05
Zelo okusen salonski čevlček iz najboljšega laka z visoko peto.

49.-

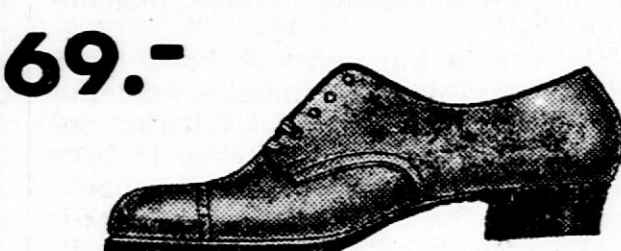
Vrsta 9817-61
Lahke galoše iz najboljšega gumija obvarujejo vam čevlji, ohranijo nogo suho in toplo tudi v največjem deževju. Zenske galoše za isto ceno.

69.-

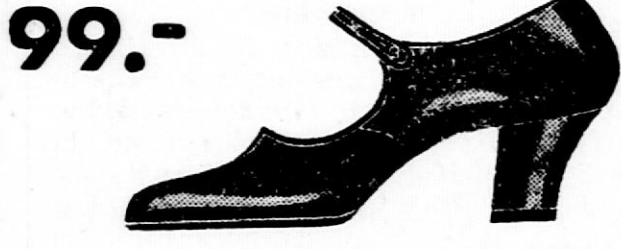
Vrsta 2927-15
Lahek čevlji, v katerem se udobno hodi, iz dobrega črnega ali rjavega boksa.

69.-

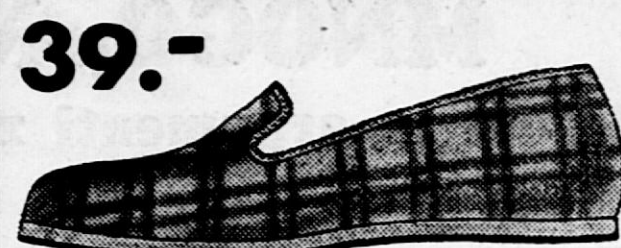
Vrsta 3925-03
Za gospodinje, ki rabijo močno obutev. Iz boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom.

99.-

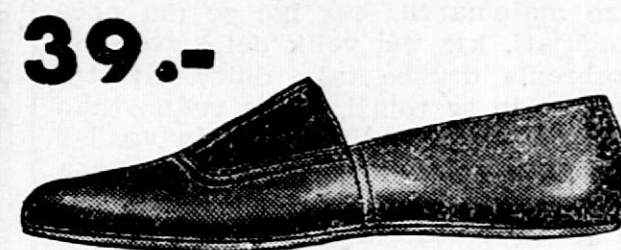
Vrsta 1845-05
Soliden in lahek čevlji iz najfinejšega laka. Najbolj prikladen za svečane prilike.

39.-

Vrsta 7047
Po dnevnem naporu se boste počutili najbolje v teh copatah iz volnene tkanine.

39.-

Vrsta 248
Lahek čevlji za telovadbo iz močnega črnega boksa. Zenski Din 35.—, otroški Din 29.—.

89.-

Vrsta 1937-22
Trpežen čevlji iz črnega ali rjavega boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom. Primeren za vsakega, ki predvsem zahteva trpežnost čevljev.

99.-

Vrsta 3967-22
Čevlji iz dobrega črnega boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom. Delavnemu človeku za praznik in nedeljo.

79.-

Vrsta 0167-00
Čizme iz mastnega usnja z močnim vulkaniziranim gumijastim podplatom. Primerne za delo na polju, stavbah, cestah in za vsak drug štrpaci. Ur.—37—Ju.

MOŠKE NOGAVICE:

Močne za štrpaci . . . Din 5.—
debele volnene . . . » 7.—
fine flor . . . » 10.—
najfinejši flor . . . » 15.—

ŽENSKÉ NOGAVICE:

Močne za štrpaci . . . Din 8.—
fine flor . . . » 19.—
iz čiste svile . . . » 25.—
iz Bemberg svile . . . » 35.—

OTROŠKE NOGAVICE:

fine iz sukanca vel. 2-4 Din 8.—, vel. 5-8 Din 10.—, vel. 9-11 Din 12.—

Rata

Vezenine — zaves

najnovejši slog, — nizke cene

Matek & Mikeš

LJUBLJANA
(poleg hotela Štrkelj)

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, triciklji, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. — Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

Plašče

in trenchcoate dobite po najnižjih dnevnih cenah. — Moderna izdelava od prvovrstnih šivilj in krojačev. — Izdelujemo tudi po meri.

L. TOMŠIČ, Sv. Petra cesta šte. 38.

CENJENE DAME!

Čast mi je naznaniti Vam, da sem ODPRL DANES

DAMSKI FRIZERSKI SALON

v LJUBLJANI, Prečna ulica šte. 4

(v bližini Mestne kopelji)

Salon je popolnoma na novo elegantno preurejen in ustreza vsem zahtevam higijene in je vsestransko strokovnjaksko z aparati in pripomočki, s katerimi bom mogel zadovoljivo ustreči zahtevam vsake dame, opremljen. Nadejajoč se, spoštovane dame, da boste često posetile moj salon, se Vam viječno priporočam.

Damski FRIZERSKI SALON Franci Kliš

Ljubljana, Prečna ulica šte. 4.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakom ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

PRODAJ

MOŠKO KOLO

v najboljšem stanju, poceni napredaj v mehanični delavnici na Viču, Cesta na Dobrovo št. 4 3841

RABLJENA SPALNICA

in več ptičjih kletk poceni napredaj. — Devinska ulica št. 7, Kozelja. 3846

BIZELJSKO VINO

belo, 1929. in 1931. letnika 35 hl prodaja Raktelj, Brežice. 3839

POSODILA

DO 100.000 DIN POSODIM potom vložne knjižice hranilnice v Ljubljani na prvo vknjižbo. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »št. 3834«.

SLUŽBE

IGRALKO NA KLAVIR

sprejme kavarna Lira. Nastop takojšen. Fotografijo in ponudbo poslati na kavararja I. Hakalo, Mostar. 3809

KNJIGOVODKINJO

mlado, prvovrstno moč (steno-tipistino), ki brezhibno piše na stroj v hrvatskem in nemškem jeziku, iščemo za spirituzno stroko v hrvatskem pristaniškem mestu. Reflektiramo samo na resno, vestno in pridno moč. Lastnoročno pisane ponudbe z opisom dosežanj službovanj z navedbo zahtevka na upravo »Slov. Naroda« pod »Sposobna moč 3764«.

GOSPODICA

mlada absolventinja trg. tečaja, išče kakršnokoli službo v pisarni. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Veselo do delac«. 3817

ISCEM MESTA HISNICE

ali postrežnice. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 3844

POUK

DIPL. UČITELJICA

poučuje nemščino in nemško stenografijo. Novi trg 6/I, stopnice z dvorišča. 3830

GLASBA

KLAVIRJI, PIANINI

prvovrstnih inozemskih znamk od Din 11.000 naprej. — »MUKA«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 40. 18/T

Klavirji!

Pianini!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta št. 7 (vogal Beethovnova ulice)

STANOVANJA

SOSTANOVALCA

z vso oskrbo (kopalnica) sprejem takoj ali s 1. novembrom na Poljanski cesti šte. 15. — Natančnejša pojasnila pri hišniku. 3833

KUPIM

BELO PROSO

suhe gobe, fižol, orehe — kupuje — M. GERŠAK & CO., LJUBLJANA. — Prosimo povzročene ponudbe. 3845

NEPREMIČNINE

HISO Z VRATOM

oddam v najem ali prodam. Lisec šte. 46/4 pri Celju. Pojasnila daje istotam Pleterski. 3805

POSESTVO

36 oralov zemlje, hiša, gospodarsko poslopje, svinjaki, vinska klet, sadni vrt, dva vinograda, travniki, lepe njive in gozdovi z vsem inventarjem — prodam za 80.000 Din. Simon apnik, Zgornje Sečevce 20, pošta Rogaska Slatina. 3758

TRGOVSKA HISA

lepa, podkletena, enonadstropna, stoječa v sredini trga Zalec tik cerkve in ob državni cesti, torej na zelo prometnem kraju, napredaj. — Dopise na poštni predal št. 9, Zalec. 3804

LEP LOKAL

za slaščičarno in s prostorom za delavnico iščem za takoj v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe na upravo tega lista pod »Slaščičarna/3821« 3821

UGODNA PRILIKA!

Foto-atelje z raznimi aparati in povečalno pripravo oddam radi starosti v najem ali prodam. — Naslov: Vlažo, fotograf, Mostar. 3833

MANJŠO BRIVNICO

kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na naslov: F. Stanič, Sisak, Preradovičeva ul. 33/I.

POSESTVO

čez dva orala veliko, s sadjem vred, prodaja Johana Suppan, Gornja Korena 51, pošta Sv. Barbara v Slov. gorah. 3814

NOVO HISO

z 2 sobama, kuhinjo in vrtom, pri Mariboru, za 40.000 Din prodaja Zagorski — Maribor, Frančiškanska ul. 21. 3815

RAZNO

STARO IN NOVO VINO

dalmatinsko in slovensko od Din 4.— naprej pri družbi »Dalmacija«, Gosposvetska cesta (Kolizej, dvorišče). 3843

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA

ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 72/T

ČEVLJI

NA OBROKE

»TEMPO« Gledališka ulica 4 (nasproti operi). 99/T

TRPEZNI AFRIK MODROCI

samo Din 220.—

spalne fotelje, fino izdelane.

Din 1800.— prodaja

BRZOPOPRAVLJALNICA

popravlja čevlje hitro in poceni. — Ljubljana, Selenburgova ul. št. 4, dvorišče. 91/T

OGLEDITE SI ZALOGO

DAMSKIH KLOBUKOV

v salonu »La femme chic«, Selenburgova ulica 6/I. — Preoblikovanje Din 28. 3811

JABOLKA

štajerska namizna, razpošilja v vsaki količini po povzetju Pauer, Braslovce, Savinjska dolina. 3795

Suhe gobe

fižol in orehe plačuje po najboljši dnevni ceni

M. Geršak & Co.,

LJUBLJANA

MODROCE

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NAROBÉ,

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu) 25/T

Vsa pleskarska in

soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

družba z o. z.

J. HLEBS

pleskarstvo in soboslikarstvo

LJUBLJANA, Mestni trg 19

ali Cankarjevo nab